Τὸ φύλλον δραχ. 2,50 καὶ διὰ τὸ Ἐξωτερικὸν δραχ. 3,50

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΔΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΦΗΒΟΥΣ ΚΑΙ ΝΕΑΝΙΔΑΣ

Ἐγκεκριμένον ὑπὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας —Ἐγκύκλιος ἀρ. 80, ἀπὸ 11 Ἀπριλίου 1932— ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα δι' ὅλα ἐν γένει τὰ Σχολεῖα τῆς Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία δραχμὲς 100. Ἑξάμηνη δραχ. 55. Τρίμηνη δραχ. 30.
ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ: Ἐτησία φράγκα γαλλικὰ 60, ἑξάμηνη 35 καὶ τρίμηνη 20.
ΑΜΕΡΙΚΗΣ: Ἐτησία δολλάρια 4, ἑξάμηνη 2 καὶ τρίμηνη 1.

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΚΑΤΑ ΣΑΒΒΑΤΟΝ

ΙΔΡΥΘΗ ΤΩι 1879

ΙΔΡΥΤΗΣ - ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ

Ἀρχίζει τὴν 1ην Δεκεμβρίου, ἀλλ' αἱ συνδρομαὶ ἀρχίζουν τὴν 1ην οἱουδήποτε μηνός.

ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
Ὁδὸς Εὐριπίδου ἀριθ. 42, παρὰ τὸ Βαρβάκειον.

Περίοδος Β'.—Τόμος 39ος | *Ἀθῆναι 23 Ἀπριλίου 1932* | *Ἔτος 54ον.—Ἀριθ. 21*

ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΖΗΤΙΑΝΟΠΟΥΛΟ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MARK TWAIN

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ Τὸμ βρισκόταν σὲ μεγάλη ἀμηχανία. Τί νὰ κάνῃ; Νὰ πῇ στὸν μικρὸ ὅτι τὸν ἐγνώριζε καὶ ὕστερα στὴν κουβέντα νὰ φανερωθῇ πῶς οὔτε τὸν εἶχε ἰδεῖ οὔτε τὸν εἶχε ἀκούσει ποτέ του; Αὐτὸ δὲν γινόταν. Ἔπρεπε νὰ βρῇ κάτι ἄλλο. Ὕστερα μιὰ ἄλλη σκέψη πέρασε ἀπὸ τὸ μυαλό του: Τέτοιες περιπτώσεις θὰ τοῦ παρουσιαζόνταν τώρα συχνὰ γιατὶ ὁ κόμης Χέρτφορδ καὶ ὁ λόρδος Σὰντ-Τζών, ἀπασχολημένοι καθὼς ἦσαν μὲ τὶς ὑποθέσεις τοῦ Κράτους, σὰν ἐκτελεστὲς τῆς διαθήκης, θὰ ἦταν ἀναγκασμένοι νὰ ἀφήνουν πολλὲς φορὲς μονάχο του τὸν προστατευόμενό τους. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο ἔπρεπε νὰ σοφισθῇ κάτι καὶ σύμφωνα μ' αὐτὸ νὰ φέρεται σὲ ὅλες τὶς παρόμοιες περιστάσεις. Ἄ, νὰ μιὰ σοφὴ ἰδέα! Ἄραγε θὰ πετύχαινε αὐτό; Ἂς δοκίμαζε ἀμέσως μὲ τοῦτον τὸν μικρὸ γιὰ νὰ ἰδῇ. Ἐζάρωσε τὸ μέτωπό του σὰν νὰ προσπαθοῦσε νὰ συγκεντρώσῃ τὶς σκέψεις του κι' ὕστερα εἶπε:

— Μοῦ φαίνεται σὰ νὰ σὲ θυμᾶμαι. Ἀλλὰ τὸ μυαλό μου ἀπὸ τὴν ἀρρώστεια εἶναι πολὺ θολὸ καὶ ἀδύνατο.

—Ἄχ, δυστυχισμένε μου! φώναξε τὸ παιδὶ μὲ μεγάλη συμπόνια. Ὕστερα σκέφθηκε: «Ναί, εἶναι ὅπως μοῦ τὸ εἶπαν: Ἔχει χάσει τὸ μυαλό του. Κι' ἐγὼ ὁ βλάκας νὰ μὴν τὸ συλλογισθῶ! Γιατὶ μ' ἔκαναν προσεκτικὸ νὰ μὴ δείξω οὔτε μὲ τὰ λόγια μου οὔτε μὲ τὸ φέρσιμό μου ὅτι καταλαβαίνω πῶς δὲν εἶναι στὰ καλά του.»

— Εἶναι περίεργο τ' παιχνίδια μοῦ παίζει τώρα τελευταῖα τὸ μνημονικό μου, ἐξακολούθησε ὁ Τόμ. Ἀλλὰ μὴ δίνῃς προσοχή· ὅσο πάει καὶ γίνομαι καλύτερα, καὶ ὅταν μὲ βοηθάει κανείς, κατορθώνω καὶ θυμᾶμαι καὶ πρόσωπα καὶ περιστατικὰ ποὺ ἔχουν φύγει ἀπὸ τὸ μυαλό μου. Καὶ ὄχι μόνο αὐτὰ ἀλλὰ καὶ ἄλλα ποὺ οὔτε τὰ εἶχε κἂν ἀκουστὰ πρωτύτερα. Λοιπόν, τί θέλεις νὰ ζητήσῃς; Λέγε!

— Αὐτὸ ποὺ θὰ σᾶς παρακαλέσω, δὲν εἶναι κανένα σπουδαῖο πρᾶγμα γιὰ σᾶς, Μεγαλειότατε, καὶ μὲ τὴν ἄδειά σας τολμῶ νὰ σᾶς ὑποβάλω τὴν παράκλησή μου: Προχθές, ὅταν ἡ Μεγαλειότης σας ἔκανε δυὸ λάθη στὰ Ἑλληνικά, στὸ μάθημά σας— θυμόσαστε;

—Ὤ, ναί, μοῦ φαίνεται πῶς τὸ θυμᾶμαι. (Κι' αὐτὸ δὲν εἶναι κανένα μεγάλο ψέμμα, γιατὶ ἂν ἔκανα ἑλληνικὸ μάθημα, θὰ εἶχα ὄχι δυό, ἀλλὰ ἑκατὸν δυὸ λάθη). Ναί, τὸ θυμᾶμαι, λέγε παρακάτω.

—Ὁ καθηγητής σας ἐθύμωσε ἐξαιρετικὰ γι' αὐτὴν τὴν ἀπροσεξία καὶ τὴν ἀμέλεια, ὅπως τὴν ὀνόμασε, καὶ εἶπε ὅτι γιὰ τιμωρία θὰ μοῦ ἔδινε εἴκοσι ξυλιὲς καὶ ἐπειδή....

— Νὰ σοῦ δώσῃ ξύλο ἐσένα; εἶπε μ' ἀπορία ὁ Τὸμ παρατώντας τὴν ἐπιφύλαξή του. Γιὰ ποιὸ λόγο νὰ δείρῃ ἐσένα γιὰ τὰ λάθη ποὺ εἶχα κάνει ἐγώ;

—Ἄχ, ἡ Μεγαλειότης σας ἐξέχασε πάλι. Ἐγὼ πάντοτε τρώω τὸ ξύλο ὅταν τὸ βασιλόπουλο κάνει λάθη στὰ μαθήματά του.

—Ἄχ, ναί, τὸ ξέχασα. Ἐσὺ μὲ προγυμνάζεις στὰ μαθήματά μου, καὶ ὅταν κάνω λάθη, ὁ δάσκαλος νομίζει πῶς δὲν ἔκανες καλὰ τὴ δουλειά

ΕΙΚΟΝΕΣ ΠΑΙΔΙΩΝ ΕΚ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ

Ὁ Πετράκης εἶναι ἀπὸ τώρα σπόρτσμαν! Τί ὡραῖα ποὺ παίζει φουτμπόλ!

σου καὶ γι' αὐτὸ σὲ τιμωρεῖ μὲ ξύλο.

—Ὦ, βασιλιά μου, ἐγὼ ὁ ταπεινὸς δοῦλος σου νὰ σοῦ μαθαίνω τὰ μαθήματά σου καὶ νὰ σὲ προγυμνάζω;

— Μὰ τότε τί κακὸ ἔκανες γιὰ νὰ σὲ δείρουν; Μοῦ φαίνεται ἀνεξήγητο. Ἐγὼ εἶμαι τρελλὸς ἢ ἐσύ; Ἐξηγήσου καλύτερα, πὲς καθαρὰ πῶς ἔχει τὸ πρᾶγμα.

— Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἁπλούστατο, Μεγαλειότατε: Δὲν ἐπιτρέπεται σὲ κανένα νὰ σηκώσῃ τὸ χέρι του ἐπάνω στὸ ἱερὸ πρόσωπο τοῦ πρίγκιπα τῆς Οὐαλλίας. Γι' αὐτὸ ἂν κάνῃ κανένα λάθος ἢ καμμιὰ ἀταξία ὁ πρίγκιπας τῆς Οὐαλλίας, τὸ ξύλο τὸ τρῶω ἐγώ, κι' αὐτὸ εἶναι ὀρθὸ καὶ δίκαιο γιατὶ αὐτὸ εἶναι τὸ ἐπάγγελμά μου καὶ μ' αὐτὸ βγάζω τὸ ψωμί μου.

Ὁ Τὸμ κοίταξε κατάπληκτος τὸν μικρὸ ποὺ στεκόταν μπροστά του καὶ τοῦλεγε ὅλα αὐτὰ σὰν νἆταν τὸ φυσικώτερο πρᾶγμα τοῦ κόσμου.

— Μὰ τὴν ἀλήθεια, συλλογιζόταν, αὐτὸ τὸ ἐπάγγελμα εἶναι πρωτάκουστο καὶ παράδοξο, καὶ δὲν μοῦ κακοφαίνεται ἔτσι ὅπως τὰ ἔχουν βολέψει τὰ πράγματα. Ἀπορῶ μονάχα πῶς δὲν ἔχουν καὶ κανέναν ἄλλον γιὰ νὰ τὸν ντύνουν καὶ νὰ τὸν χτενίζουν ἀντὶς γιὰ μένα — ἄχ μακάρι νὰ γινόταν ἕνα τέτοιο πρᾶγμα! Ἂν μὲ γλύτωναν ἀπὸ τοῦτο τὸ μαρτύριο, μὲ μεγάλη εὐχαρίστηση θὰ δεχόμουν νὰ τρώω ἐγὼ τὸ ξύλο καὶ νὰ λέω κι' εὐχαριστῶ.

Ὕστερα πρόσθεσε δυνατά:

— Καὶ ἔτσι σ' ἔδειραν ἐσένα, καϊμένο παιδί;

—Ὄχι, Μεγαλειότατε. Ἡ τιμωρία εἶχε ὁρισθεῖ γιὰ σήμερα, καὶ θὰ ἦταν εὔκολο νὰ μοῦ τὴ χαρίσουν ἐξ αἰτίας τοῦ μεγάλου πένθους ποὺ μᾶς ἔτυχε. Ἤρθα λοιπὸν ἐδῶ γιὰ νὰ θυμίσω στὴ Μεγαλειότητά σας τὴν ὑπόσχεση ποὺ μοῦ εἶχε δώσει, νὰ μεσιτεύσῃ γιὰ μένα.

— Στὸν δάσκαλο; Γιὰ νὰ σοῦ χαρίσῃ τὶς ξυλιές;

—Ἄχ, βλέπετε πῶς τὸ θυμηθήκατε τώρα;

— Ναί, τὸ μνημονικό μου γυρίζει σιγὰ-σιγά. Μεῖνε ἥσυχος. Ἡ πλάτη σου θὰ μείνῃ ἀπείραχτη. Θὰ φροντίσω ἐγὼ γιὰ σένα.

—Ὦ εὐχαριστῶ, εὐχαριστῶ, καλέ μου κύριε! φώναξε τὸ παιδί, καὶ ἔπεσε στὰ γόνατα. Ἴσως νὰ ἐζάλισα τὴν Μεγαλειότητά σας μιλώντας της τόσην ὥρα γιὰ τὶς δικές μου ὑποθέσεις, ἀλλὰ ὡστόσο...

Ὁ μικρὸς Χώμφρεῦ φάνηκε σὰν νὰ ἐκόμπιαζε, μὰ τότε ὁ Τὸμ τοῦ σύστησε νὰ ἐξακολουθήσῃ καὶ τοῦ εἶπε ὅτι βρισκόταν σὲ καλὴ διάθεση.

— Τότε, Μεγαλειότατε, θὰ σᾶς τὸ πῶ γιατὶ εἶναι ἕνα πρᾶγμα ποὺ μοῦ πλακώνει βαριὰ τὴν καρδιά μου. Ἀπὸ τὴν ὥρα, κύριέ μου, ποὺ δὲν εἶσαι πιὰ πρίγκιπας τῆς Οὐαλλίας ἀλλὰ βασιλιὰς τῆς Ἀγγλίας, μπορεῖς νὰ κάνῃς ὅ,τι θέλεις καὶ κανένας δὲν μπορεῖ νὰ σοῦ ἐπιβάλῃ τὴ θέλησή του. Γι'αὐτὸ εἶναι πολὺ ἀπίθανο ὅτι θὰ ἐξακολουθήσῃς νὰ παιδεύῃς τὸ μυαλό σου μὲ τὰ βαρετὰ μαθήματα, μὰ θὰ πετάξῃς τὰ βιβλία καὶ θὰ περνᾶς τὴν ὥρα σου μὲ ἄλλες διασκεδάσεις πιὸ εὐχάριστες. Καὶ τότε ἐγὼ θὰ μείνω στὸ δρόμο — ἐγὼ καὶ οἱ ὀρφανὲς ἀδελφές μου.

— Θὰ μείνῃς στὸ δρόμο; Καὶ γιατί;

— Γιατὶ μὲ τὴ θέση αὐτὴν ποὺ ἔχω κερδίζω τὸ ψωμί μου. Ἂν τὴν χάσω, τότε θὰ πεθάνω ἀπὸ τὴν πεῖνα, καλέ μου βασιλιά. Ἂν πάψῃς ἐσὺ τὰ μαθήματα, τότε ἐγὼ πιὰ εἶμαι περιττός. Ἄχ, σὲ παρακαλῶ, Μεγαλειότατε, μὴ μὲ διώχνῃς!

Ὁ Τὸμ εἶχε συγκινηθεῖ βαθιὰ ἀπὸ τὰ παρακάλια τοῦ μικροῦ καὶ εἶπε μὲ βασιλικὴ γενναιοψυχία:

— Μὴν ἀνησυχεῖς, παιδί μου. Ὄχι μόνο δὲν θὰ στερηθῇς τὸ ἀξίωμά σου, ἀλλὰ θὰ σοῦ τὸ κάνω ἰσόβιο καὶ κληρονομικό. Σήκω ἐπάνω, Χώμφρεῦ Μόφλοου! Διῶξε κάθε λύπη ἀπ' τὴν καρδιά σου· θὰ ξαναρχίσω πάλι τὰ μαθήματά μου. Μὰ θὰ φροντίσω νὰ κάνω τόσα λάθη, ὥστε θὰ πρέπει νὰ σοῦ τριπλασιάσουν τὸν μισθὸ γιὰ χάρη τοῦ ξύλου ποὺ θὰ τρῶς ἀπ' τὸ πρωὶ ὡς τὸ βράδυ.

Ὁ Χώμφρεῦ φώναξε μὲ φωνὴ ποὺ ἔτρεμε ἀπὸ τὴν συγκίνηση κι' ἀπ' τὴν εὐγνωμοσύνη:

— Σ' εὐχαριστῶ, εὐγενικέ μου κύριε! Ἡ μεγαλοψυχία σου ξεπερνάει καὶ τὶς τολμηρότερές μου ἐλπίδες. Μ' ἔκανε εὐτυχισμένον γιὰ ὅλη μου τὴ ζωή· ἐμένα κι' ὁλόκληρη τὴν οἰκογένειά μου.

Ὁ Τὸμ ἦταν ἀρκετὰ ἔξυπνος ὥστε νὰ καταλάβῃ ὅτι ὁ μικρὸς αὐτὸς μποροῦσε νὰ τοῦ φανῇ πολὺ χρήσιμος. Ἄνοιξε κουβέντα μὲ τὸν Χώμφρεῦ καὶ δὲν μετάνοιωσε γιὰ τὸ θάρρος ποὺ τοῦ ἔδωσε. Ὁ μικρὸς, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ἦταν πολὺ εὐχαριστημένος ποὺ κατάφερε νὰ συντελέσῃ κάπως στὸ νὰ ἀνακτήσῃ ὁ βασιλιὰς τὸ μνημονικό του. Γιατὶ ἅμα ἐθύμισε στὸν Τὸμ ὡρισμένα πρόσωπα καὶ περιστατικά, παρατήρησε πῶς ὅταν τύχαινε νὰ ξαναέρθῃ ἡ κουβέντα σ' αὐτὰ τὰ ἴδια πράγματα, ὁ βασιλιὰς τὰ θυμόταν λαμπρά. Ὕστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα, ὁ Τὸμ εἶχε πλουτίσει ἐξαιρετικὰ τὶς γνώσεις του σχετικὰ μὲ τὰ πρόσωπα καὶ μὲ τὶς συνήθειες τῆς Αὐλῆς. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο ἀποφάσισε νὰ χρησιμοποιῇ κάθε μέρα τὴν πολύτιμη αὐτὴν πηγή, καὶ νὰ δώσῃ διαταγὴ στοὺς φρουροὺς του, νὰφήνουν τὸν Χώμφρεῦ Μόφλοου νὰ μπαίνῃ ἐλεύθερα στὰ διαμερίσματά του, φθάνει νὰ μὴν εἶναι καὶ ἄλλα πρόσωπα μέσα.

Μόλις εἶχε φύγει ὁ Χώμφρεῦ, ὅταν παρουσιάστηκε ὁ λόρδος Χέρτφορδ, γιὰ νὰ βασανίσῃ πάλι τὸν δυστυχισμένο Τόμ. Τοῦ εἶπε ὅτι οἱ Λόρδοι τοῦ Μυστικοσυμβουλίου φοβόνταν πὼς οἱ ἐξογκωμένες διαδόσεις γιὰ τὴν κλονισμένη ὑγεία τοῦ βασιλιᾶ εἶχαν λάβει μεγάλη ἔκταση καὶ εἶχαν ἐπηρεάσει τὸν λαό. Γι' αὐτὸ τὸν λόγο θεωροῦσαν πὼς ἡ καλύτερη διάψευση σ' αὐτὲς τὶς διαδόσεις θὰ ἦταν, ἂν σὲ λίγες μέρες ἄρχιζε ὁ βασιλιὰς νὰ γευματίζῃ μαζὶ μ' ὅλη τὴν Αὐλή. Γιατὶ τότε ἡ καλή του ὄψη, τὸ σίγουρο βάδισμά του, τὸ σταθερό του βλέμμα κι' ἡ προσήνειά του θὰ διαλύσουν καὶ τὴν ἐλαχίστη ἀνησυχία γιὰ τὴν ὑγεία του— ἂν ὑπῆρχε στ' ἀλήθεια μιὰ τέτοια ἀνησυχία.

Ὕστερα ἀπὸ τὰ λόγια αὐτά, ὁ Χέρτφορδ ἄρχισε νὰ δίνῃ στὸν Τὸμ διάφορες ὁδηγίες σχετικὲς μὲ τὴν ἐπίσημη αὐτὴ τελετή, τοῦ τὶς ἔδινε ὅμως μὲ τρόπο ὥσὰν νὰ τοῦ ὑπενθύμιζε πράγματα, ποὺ τοῦ ἦταν γνωστὰ ἀπὸ καιρό. Μὲ μεγάλη του ἱκανοποίηση παρατήρησε, ὅτι σ' αὐτὸ τὸ ζήτημα, ὁ Τὸμ δὲν χρειαζόταν μεγάλη διδασκαλία. Γιατὶ ὁ μικρὸς βασιλιὰς εἶχε κιόλας πάρει πολλὲς χρήσιμες πληροφορίες ἀπὸ τὸν Χώμφρεῦ κι' εἶχε φροντίσει νὰ μὴν τὶς ξεχάσῃ. Αὐτὸ ὅμως ὁ Χέρτφορδ δὲν τὸ γνώριζε.

Σὰν εἶδε ὁ κόμης πὼς τὸ μνημονικὸ τοῦ βασιλιᾶ βρισκόταν σήμερα σὲ πολὺ καλύτερη κατάσταση, ἀποφάσισε νὰ κάνῃ μερικὲς δοκιμὲς γιὰ νὰ ἰδῇ ὡς ποῦ εἶχε προχωρήσει ἡ ἀνάρρωση. Στὶς περισσότερες τ' ἀποτέλεσμα ἦταν ἱκανοποιητικό, κι' αὐτὸ πάλι χάρις στὶς πληροφορίες τοῦ Χώμφρεῦ. Στὸ τέλος, ὁ Χέρτφορδ, κατευχαριστημένος καὶ γεμάτος ἐλπίδες, εἶπε στὸ βασιλιὰ μ' ἐνθαρρυντικὸ τόνο:

— Εἶμαι τώρα βέβαιος πὼς ἂν ἡ Μεγαλειότης σας θελήσῃ νὰ βασανίσῃ λίγο τὴ μνήμη της, θὰ μπορέσῃ νὰ μᾶς λύσῃ τὸ μυστήριο γιὰ τὴν ἐξαφάνιση τῆς μεγάλης σφραγίδας τοῦ κράτους. Ἡ ἔλλειψή της χθὲς εἶχε μεγάλη σημασία. Σήμερα τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι πιὰ τὸ ἴδιο, γιατὶ μὲ τὸ θάνατο τοῦ ἀείμνηστου βασιλιᾶ μας, ἡ σφραγίδα αὐτὴ ἔγινε ἄκυρη. Ὡς-

τόσο δὲ θὰ μποροῦσε ἡ Μεγαλειότης σας νὰ θυμηθῇ σὲ ποιὸ μέρος τὴν φύλαξε;

Ἐδῶ ὁ Τὸμ δὲν ἤξερε πάλι τί νὰ πῇ. Οὔτε ἰδέα κἂν δὲν εἶχε τί πρᾶγμα ἦταν αὐτὴ ἡ μεγάλη σφραγίδα τοῦ κράτους. Ἔμεινε μιὰ στιγμὴ σιωπηλὸς κι' ὕστερα ρώτησε μ' ὅλη του τὴν ἀφέλεια:

— Τί λογῆς εἶναι;

Ὁ Χέρτφορδ τινάχτηκε κι' εἶπε ἀπὸ μέσα του.

—Ἄχ, πάλι σβύστηκε ἡ σπίθα τοῦ λογικοῦ ποὺ εἶχε φανεῖ γιὰ μιὰ στιγμή. Ἔκανα πολὺ ἄσχημα ποὺ τὸν βίασα νὰ κουράσῃ σὲ τέτοιο σημεῖο τὸ μυαλό του.

Ὕστερα γύρισε μὲ τρόπο τὴν κουβέντα σὲ ἄλλα θέματα, μὲ τὸ σκοπὸ νὰ διώξῃ τὴ σκέψη τῆς σφραγίδας ἀπὸ τὸ μυαλὸ τοῦ Τόμ, πρᾶγμα ποὺ τὸ ἐπέτυχε μὲ πολὺ μεγάλη εὐκολία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΕ'

Ὁ Τὸμ βασιλιὰς

Τὴν ἄλλη μέρα, παρουσιάστηκαν στὸν βασιλιὰ οἱ ξένοι πρέσβεις μὲ τὶς λαμπρὲς ἀκολουθίες τους, καὶ ὁ Τὸμ τοὺς δέχθηκε μὲ πραγματικὰ βασιλικὴ ἀξιοπρέπεια. Στὴν ἀρχὴ οἱ λαμπρὲς καὶ πολύχρωμες στολὲς καὶ ἡ μεγαλοπρέπεια τοῦ θεάματος ἐθάμπωσαν τὰ μάτια του καὶ τὸν ἔκαναν νὰ νομίζῃ πὼς ζῇ σὲ παραμύθι. Μὰ ἡ ἀκρόαση ἦταν πολύωρη καὶ ἐξαιρετικὰ μονότονη, καὶ οἱ λόγοι ποὺ ἄκουγε ἦταν κι' αὐτοὶ τὸ ἴδιο· γι' αὐτὸ σὲ λίγο ἡ εὐχαρίστηση ἄλλαξε σὲ στενοχώρια καὶ πλήξη, κι' ὁ Τὸμ θὰ προτιμοῦσε νὰ βρισκόταν μίλια μακριὰ ἀπὸ ἐκεῖνο τὸ μέρος.

(Ἀκολουθεῖ) ΓΕΩΡΓΙΑ ΤΑΡΣΟΥΛΗ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΙ ΜΥΘΟΙ

ΤΟ ΚΟΥΚΟΥΤΣΙ ΤΟΥ ΚΕΡΑΣΙΟΥ

Ἕνας μαθητὴς πιπιλίζει ἕνα κεράσι στὰ χείλια του καὶ πετάει τὸ κουκούτσι. Κάποιος γέρος τὸ μαζεύει καὶ τὸ φυτεύει σ' ἕνα καλλιεργημένο μέρος, μπροστὰ στὰ μάτια τοῦ παιδιοῦ ποὺ γελᾶ γιὰ ἕνα τέτοιο κόπο.

Ἀργότερα ὁ μαθητὴς ξαναπερνᾶ ἀπὸ τὸ ἴδιο μέρος καὶ βλέπει τὸ κουκούτσι νὰ ἔχῃ γίνει θάμνος. Ὁ γέρος εἶναι ἀκόμα ἐκεῖ, τὸν κλαδεύει, τὸν μπολιάζει, τὸν προστατεύει ἀπ' τὸν ἄσχημο καιρὸ καὶ τὰ ἔντομα.

Πρὸς τί τόσοι κόποι, σκέπτεται ὁ ἔφηβος.

Ἀλλ' ὅταν ἔγινε ἄντρας, περνώντας τὸν σκονισμένο δρόμο, ξαναβρίσκει τὸ δέντρο γεμάτο καρποὺς ποὺ τὸν δροσίζουν. Ἐννοεῖ τότε τὴν φρόνιμη πρόβλεψη τοῦ γέρου.

(Ἀπὸ τὸ Γαλλικὸ) ΔΗΜ. ΚΟΚ.

ΘΗΡΙΟΤΡΟΦΕΙΟ ΧΑΡΡΥ ΚΟΜΠΛΕΝ

[ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΓΙΑ ΠΟΛΥ ΜΙΚΡΑ ΠΑΙΔΙΑ]

Θ'.

Ἔτσι ἄσχημα τελείωσε τὴν ἡμέρα ἐκείνη ἡ παράσταση τοῦ Θηριοτροφείου. Ὁ Χάρρυ Κόμπλεν, ὁ Τιμολιός, ὁ Πάξι-Μόδδυ, ὁ Καίσαρας, ἡ κυρία Κόμπλεν ἢ ἴδια, καταφουρκισμένοι, ἔδειραν ἀλύπητα τὰ ζῶα ποὺ ἔκαμαν τόσα λάθη—ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀρκούδα ποὺ φαινόταν ἀκόμα ἀγριεμένη καὶ τὴ φοβόνταν—καὶ τἄφησαν νηστικά.

— Δὲ μᾶς νοιάζει, εἶπε ἡ μαϊμοῦ στὰ συντρόφια της, γιατὶ αὐτὸ ἦταν γιὰ τελευταία φορά. Στὸ ἑξῆς θὰ βρίσκουμε τὴν τροφή μας μονάχα μας, σὰν ἐλεύθερα ζῶα, καὶ θἄναι βέβαια πολὺ καλύτερη κι' ἀφθονότερη ἀπ' αὐτὴ ποὺ μᾶς δίνουν ἐδῶ.

— Δηλαδὴ ποὺ δὲν μᾶς δίνουν, εἶπε ὁ ἐλέφαντας.

— Μὰ γιατὶ λὲς πὼς ἦταν ἡ τελευταία φορά; ρώτησε ὁ χοῖρος.

— Γιατὶ θὰ τὸ σκάσουμε νά! ἀποκρίθηκε ζωηρὰ ἡ μαϊμού.

— Θὰ τὸ σκάσουμε; ἔκαμαν ὅλα τὰ ζῶα.

— Βεβαιότατα. Τί ὠφελεῖ μόνο ἡ ἀπεργία; Ἂν χαλᾶμε καθεμέρα τὰ παιχνίδια μας, θὰ τρῶμε ξύλο καὶ θὰ μένουμε νηστικὰ σὰν ἀπόψε. Ἡ μόνη λοιπὸν σωτηρία εἶναι ἡ φυγή.

— Μὰ εἶν' εὔκολο νὰ φύγουμε;

— Μὴ σᾶς νοιάζῃ, δική μου δουλειά. Ἐγὼ ἔχω καὶ χέρια. Τὴ νύχτα, ἅμα κοιμηθοῦν ὅλοι, θἀνοίξω τὸ κλουβί μου καὶ θὰ βγῶ. Ὕστερα, μὲ τὰ χέρια μου, θἀνοίξω καὶ τὰ δικά σας κλουβιὰ ἢ θὰ λύσω τὰ σχοινιά σας. Κι' ἐλεύθεροι ὅλοι, θὰ φύγουμε μαζί!

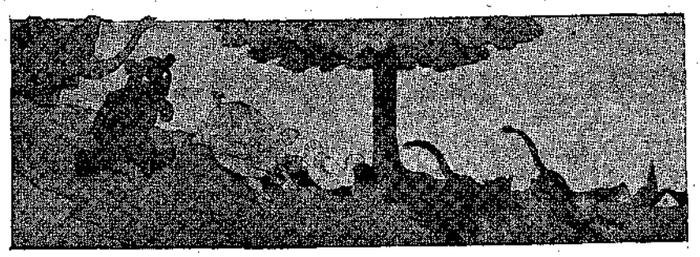

— Ζήτω ἡ ἐλευθερία! φώναξαν ὅλα τὰ ζῶα.

— Σιγά! εἶπε ἡ μαϊμού. Δὲν πρέπει νἀκούσουν καὶ νὰ καταλάβουν τίποτα οἱ τύραννοί μας. Ἂς ἤμαστε ἥσυχα κι' ὑποταχτικὰ ὅπως πάντα. Καληνύχτα! Σὲ λίγο!

Τὰ ζῶα ἡσύχασαν. Οἱ κύριοί τους τὰ ἔκλεισαν στὰ κλουβιά τους ἢ τὰ ἔδεσαν στοὺς σταύλους. Κι' ὕστερα κοιμήθηκαν ὅλοι. Ἀλλὰ τὰ ζῶα δὲν ἔκλεισαν μάτι· Ἄγρυπνα περίμεναν τὸν ἐλευθερωτή.

Καὶ νά τον! Ἡ Φουντούκω, ἡ μαϊμοῦ ποὺ εἶχε χέρια, ἄνοιξε πρῶτα τὸ κλουβί της καὶ βγῆκε. Ἔπειτα, σιγὰ-σιγά, στὸ σκοτάδι, ἄνοιξε τὰ κλουβιὰ ἢ ἔλυσε τὰ σχοινιὰ τῶν ἄλλων. Καὶ τὰ ζῶα, ἐλεύθερα, ἄλλα πήδησαν ἀπὸ τὰ παράθυρα, ἄλλα βγῆκαν ἀπὸ πόρτες, κι' ὅλα βρέθηκαν ἔξω.

Κοιτάχτε τώρα πὼς τρέχουν, πρὶν τὰ καταλάβουν καὶ τὰ κυνηγή-

σουν. Πρώτη, ἀρχηγίνα τοῦ κινήματος, ἡ Φοντούκω. Κατότι της ἡ Κιτρινούλα κι' ὁ Καροτῆς, ποὺ ἂν καὶ γάτα καὶ σκύλος, πηγαίνουν μαζὶ σὰν ἀδερφάκια. Ἀκολουθοῦν ὁ Χοντρομύταρος, ὁ Ροδίτης, ἡ Σιδερονυχάτη, ἀκόμ' ἀγριεμένη. Καὶ τελευταῖος ὁ Ἀχαμνούλης, ποὺ εἶναι βαρὺς καὶ δὲν μπορεῖ νὰ τρέχῃ ὅπως μιὰ γάτα...

Ποῦ πηγαίνουν;

Ἄ, αὐτὸ ποτὲ δὲν τὸ ξέρουν οἱ δραπέτες. Στὴν ἀρχὴ κοιτάζουν νὰ πομακρυνθοῦν ὅσο μποροῦν ἀπὸ τὴ φυλακή της, γιὰ νὰ μὴν τοὺς πιάσουν. Κι' ἔπειτα, βλέποντας καὶ κάνοντας.

(Ἀκολουθεῖ) Η ΚΥΡΑ-ΜΑΡΘΑ

ΤΟ ΧΕΡΙ ΤΗΣ ΜΑΜΜΑΣ

Ἔχουμε ἕνα χρυσὸ δακτυλίδι. Τὸ ἔχουμε κρυμμένο σ' ἕνα κόκκινο μεταξωτὸ κουτάκι.

Τὸ χρυσάφι του εἶναι θαμπωμένο, καὶ μοιάζει σὰν κάτι ποὺ κοιμᾶται, σὰν κάτι ποὺ ἔχει τελειώσει πιὰ τὴ ζωή του...

Κάποτε στόλιζε ἕνα χέρι. Βάραινε στὸ χέρι αὐτὸ μ' ἕνα κόσμο ἀπὸ φροντίδες, μ' ἕνα κόσμο ἀπὸ ἀγάπη... Θεέ μου, πόση ἀγάπη τὸ βάραινε.

Ἕνα χέρι... Πέντε δάκτυλα ἀνοιγοκλείναν καὶ δίναν τὴ δύναμη τῆς ζωῆς σὲ πόσα μικρὰ πλάσματα.

Πόση ἀγάπη σκορπιόταν ἀπ' αὐτὸ τὸ χέρι. Ὅπως ὁ ἥλιος σκορπάει τὸ φῶς του, τὸ χέρι αὐτὸ σκορποῦσε τὴ ζεστασιά του καὶ τὴν ἀγάπη του. Ἔμοιαζε σὰν μιὰ ζεστὴ φωλιὰ πουλιοῦ, ποὺ ἔκρυβε καὶ προστάτευε στὴν ἀγκαλιά της μικρὰ-μικρὰ ἀφτέρωτα πουλάκια.

Ἦταν τὸ χέρι τῆς μαμμᾶς...

Στὴ μεγάλη ὥρα τῶν χαδιῶν, ἡ μαμμὰ ἔδινε πλούσια τὴν ἀγκαλιά της. Ἔδινε ἀκόμα τὸ κάθε τί. Τὰ μαλλιά της γιὰ νὰ παίξουμε καὶ τὰ χέρια της γιὰ νὰ τὰ φιλοῦμε...

Ἔχωνα τὰ μικρὰ δάκτυλά μου στὴ ζεστὴ χούφτα τῆς μαμμᾶς καὶ τ' ἄφινα νὰ ξεπροβάλλουν λίγο στὴν ἄκρη. Τότε τὸ χέρι τῆς μαμμᾶς γινόταν ὅμοιο μὲ τὴ φωλιὰ ἐκείνη ποὺ ἦταν ζωγραφισμένη πάνω στὰ κουτιὰ τοῦ «Φαρὶν-λακτέ», ποὺ ἔτρωγε ἡ μικρὴ ἀδελφούλα. Κι' ἐκεῖ τρία μικρὰ πουλάκια μὲ μακριοὺς λαιμοὺς κρεμόνταν καὶ φωνάζανε. Τὸ ἄλλο μου χέρι ἐρχόταν σιγὰ κι' ἡσύχαζε τὰ ἀνήσυχα δάκτυλά μου. Κι' ἐκεῖνα πιὰ μπαίνανε νὰ ἡσυχάσουν στὴ ζεστὴ φωλιὰ καὶ νὰ κοιμηθοῦν.

Ἦταν αὐτὸ ἕνα πολὺ ἀγαπητὸ παιχνίδι, ἐντελῶς δικό μου, κανεὶς δὲν τὄξερε.

Πολλὲς φορὲς τὰ δάκτυλά μου συναντοῦσαν τὸ χρυσὸ δακτυλίδι, ἕνα δακτυλίδι ποὺ φοροῦν ὅλες οἱ μαμμάδες. Αὐτὸ μ' ἀνησυχοῦσε. Μιὰ ἀληθινὴ φωλιὰ δὲν ἦταν ποτὲ ἔτσι. Ἀλλὰ γρήγορα ἡσύχαζα. Θᾶταν ὁ στύλος τῆς φωλιᾶς αὐτός· κάπου πρέπει νὰ στερεώνεται μιὰ φωλιὰ ποὺ σηκώνει τόσο βάρος.

Ἦταν ὅλη ἡ ζωὴ αὐτὸ τὸ χέρι. Στέγνωνε τὰ δάκρυα, ἔσιαζε τὰ μαλλιὰ τόσο ἐλαφρά, σκέπαζε τόσο ζεστὰ τὶς νύχτες τοῦ χειμώνα.

Ἔδιωχνε τὸ φόβο, ἔδινε τὸ θάρρος καὶ σκορποῦσε τόση ἀγάπη, τόση χαρά.

Ὅταν τὶς νύχτες ξυπνοῦσα τρομαγμένη ἀπὸ ὄνειρα κακὰ ποὺ πηδοῦσαν γύρω στὸ κρεβάτι μου, ὁ τρόμος μου μεγάλωνε μὲ τὸ φῶς τοῦ καντηλιοῦ, ποὺ κουνιόταν ἀπὸ πνοὲς ἀέρα ποὺ κανεὶς δὲν ἤξερε ἀπὸ ποῦ μπαίνανε καὶ γέμιζε τὸ δωμάτιό μας σκιές. Ἐρχόταν καὶ φεύγανε μακριὰ πόδια, ξαπλώνανε στὸ ταβάνι καὶ ξαναμαζευόνταν. Οἱ εἰκόνες παίρναν ἀλλόκοτα σχήματα καὶ μοιάζανε σὰν στόματα ἀνοιγμένα νὰ μιλᾶνε.

Βουτηγμένη στὸν ἱδρώτα, κρατώντας καὶ τὴν ἀναπνοή μου, ἔπαιρνα τὴ μεγάλη ἀπόφαση. Πήγαινα στὴ μαμμά μου.

Ἐκείνη θύμωνε, γρίνιαζε αὐτὲς τὶς ὧρες. Δὲν ἤθελε νὰ μείνω μαζί της. Στὸ τέλος μοῦκανε θέση δίπλα της θυμωμένα καὶ μὲ σκέπαζε μονάχα γιὰ νὰ μὴν κρυώσω. Χωνόμουνα στὸ κρεβάτι της καὶ δὲν μιλοῦσα καθόλου... Ἤξερα ὅτι ἀργὰ ἢ γρήγορα, ὅσο θυμωμένη κι' ἂν ἦταν ἡ μαμμά, θᾶπαιρνα τὸ χέρι της, καὶ θὰ μοῦ τὸ ἄφινε. Κι' αὐτὸ μοῦ ἔφτανε. Ἐκεῖνο μόνο του, κρυφὰ ἀπ' τὴ μαμμά, θὰ μ' ἀγκάλιαζε μὲ τὴν ἀγάπη του καὶ θὰ μοῦλεγε τόσα λόγια γιὰ νὰ μὲ παρηγορήσῃ.

Κοῦτσ μικρὸ παιδί, τί φοβᾶσαι;.. Τὰ ὄνειρα εἶναι σὰν τὰ παλάτια ποὺ χτίζεις ἐσὺ στὴν ἀμμουδιὰ κ' ἔρχεται ἡ θάλασσα μὲ τὸν ἀφρό της καὶ τὰ γκρεμίζει.

Ὅσο ἔχεις ἐσὺ τὰ μάτια σου κλειστά, χίλια ὄνειρα ἔρχουνται γύρω σου καὶ χοροπηδᾶνε. Μὰ μόλις τὰ ἀνοίξεις, ὅλα κρύβουνται καὶ χάνονται ντροπιασμένα. Γιὰ περίμενε νὰ δῇς, αὔριο μόλις ὁ ἥλιος γεμίσει τὸ δωμάτιο, ποῦ θὰ πᾶνε αὐτὲς ὅλες οἱ σκιὲς ποὺ σὲ τρομάζουνε. Γιατὶ φοβᾶσαι;

Κοιμήσου ἥσυχα, μικρὸ παιδί.

Μὰ ἦταν καὶ ὧρες κακὲς ποὺ ἐμεῖς πικραίναμε τὴ μαμμὰ καὶ τὴν κάναμε νὰ λυπᾶται. Ἐκείνη στενοχωρημένη μᾶς μιλοῦσε κι' ἔκανε τὸ πρόσωπό της τόσο ξένο, τόσο κρύο. Οὔτε μᾶς κοίταζε πιά. Καὶ τὸ χέρι της τὸ ἀγαπημένο κλεινόταν κι' ἐκεῖνο στὸν ἑαυτό του κι' ἔμοιαζε σὰν νὰ μὴ μᾶς ἤξερε ποτέ.

Τὸ βράδυ μαζευόμαστε ὀρθοὶ τριγύρω της, κι' ἄφωνοι, μὲ τὰ μάτια μόνο, παρακαλούσαμε καὶ ζητούσαμε νὰ μᾶς ξαναδώσῃ πάλι τὴν ἀγάπη της, νὰ μᾶς συχωρέσῃ. Δειλὰ παρακαλούσαμε.

— Μαμμά, πές μας καληνύχτα!

Κι' ἡ μαμμὰ ἔλεγε καληνύχτα μὲ τὸ στόμα τόσο ξένα, τόσο ψυχρά, χωρὶς νὰ ξαπλώσῃ τὸ χέρι της καὶ νὰ κουνήσῃ τὸ πρόσωπό της.

— Μαμμά, πές μας καληνύχτα!

— Καληνύχτα, ξανάλεγε ἡ μαμμὰ μὲ τὸ στόμα μόνο ψυχρὰ καὶ γρήγορα.

Φεύγαμε πατώντας στὰ νύχια, ξιπόλυτοι στὰ μακρινὰ ἄσπρα νυχτικά μας. Χωνόμαστε στὰ κρεβάτια μας, καὶ κρυφὰ-κρυφὰ βρέχαμε τὸ μαξιλάρι μὲ τὰ δάκρυά μας.

Εἴμαστε ὁλομόναχοι αὐτὴ τὴ νύχτα. Ὤ, τί κακὸ ποὺ εἶναι νὰ εἶσαι μονάχος, νὰ χώνεσαι στὸ κρεβάτι ποὺ τὸ νοιώθεις τόσο ξένο καὶ τόσο κρύο γύρω σου. Νὰ σ' ἐνοχλεῖ μιὰ δίπλα ποὺ κανεὶς δὲν ἤρθε νὰ τὴν σιάξῃ, καὶ νὰ σὲ πονῇ τὸ μαξιλάρι χωρὶς νὰ μπορεῖς μόνος σου νὰ τὸ διορθώσῃς.

Κλείνεις τὰ μάτια, μὰ τὰ δάκρυα βγαίνουν κι' ἔξω ἀπὸ τὰ κλεισμένα βλέφαρα καὶ κυλᾶνε σιωπηλὰ στὸ μαξιλάρι, κάνοντας ἕνα κρότο ποὺ μόνο ἐσὺ τὸν ἀκοῦς. Καὶ παρακαλεῖς, παρακαλεῖς νὰ σοῦ ἔρθῃ ἕνα κακό, νά, πυρετός, γιὰ νὰ ξανάρθῃ ἡ μαμμά, νὰ ξεχάσῃ τὸ θυμό της, νὰ γύρῃ ἐπάνω σου, νὰ ἀκουμπήσῃ τὸ χέρι της στὸ μέτωπό σου καὶ νὰ σὲ ρωτήσῃ γλυκά:

— Πονεῖς πουθενά;

— Ὤ, ναί, μαμμά, σκύψε νὰ σοῦ πῶ... Ναί, πονῶ... Μαμμάκα, ὅτι καὶ νὰ σοῦ κάνουμε, μὴ δείχνεσαι τόσο κακιά. Μὴν κλείνεις τὸ χέρι σου, μαμμά, καὶ μὴν κάνεις τὸ πρόσωπό σου τόσο ξένο, τόσο σκληρό. Εἶναι τόσο κακὸ νὰ κλαίῃ κανεὶς μόνος του τὴ νύχτα!

Εἶναι μερικὰ πράγματα ποὺ φεύγουνε μιὰ μέρα καὶ δὲν ξέρει κανεὶς ποῦ πᾶνε.

Ἔτσι ἦρθε μιὰ μέρα καὶ τὸ χέρι ποὺ ἀγαποῦσαμε καὶ μᾶς ἀγαποῦσε ἔφυγε ξαφνικά.

Ἀνοιξε σιωπηλὰ τὰ δάκτυλά του καὶ σιγὰ-σιγὰ μᾶς ἄφησε μονάχους ἐδῶ κάτω.

— Ὤ, ὄχι ἀγαπημένο μας χέρι μὴ μᾶς ἀφίνεις ἀκόμη, μὴ φεύγεις.

Ἀλλ' ἐκεῖνο ἀλύγιστο μᾶς ἄφησε καὶ χάθηκε. Τὸ εἴδαμε τρομαγμένοι νὰ φεύγῃ, νὰ χάνεται, κι' ὅ,τι καὶ νὰ κάναμε δὲν μπορέσαμε νὰ τὸ κρατήσουμε.

— Καὶ τώρα;

Τώρα μᾶς ἔμεινε τὸ χρυσὸ δακτυλίδι. Τὸ φυλᾶμε σ' ἕνα κόκκινο κουτάκι. Μοιάζει σὰν νὰ κοιμᾶται, μὲ τὸ θαμπωμένο χρυσάφι του. Μοιάζει σὰν νὰ τέλειωσε πιὰ τὴ ζωή του. Κι' ἀποκοιμιέται σὰν κουρασμένο ἀπὸ τὴν πολλὴ ἀγάπη ποὺ σήκωσε.

ΑΙΜΙΛΙΑ ΠΕΤΡΑΚΗ

ΕΔΙΘ ΝΤΕ ΦΕΡΛΑΚ

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ὑπὸ MARGUERITE BOURGET

— Συνέχεια ἀπὸ τὸ προηγούμενο —

Ὁ ἄνθρωπος γύρισε καὶ τὴν ἀγριοκοίταζε μὲ μάτια φλογερά:

— Ἄσε με! τῆς φώναξε μὲ θυμό. Νὰ χαθῇς!

Ἡ Ἐδιθ τὸν τράβηξε δυνατότερα.

Ἐκεῖνος τότε ἄφησε τὴ Μπέλλα, ποὺ πληγωμένη καὶ λαχανιασμένη, στηρίχθηκε στὴν προθήκη, ἅρπαξε τὴν Ἐδιθ ἀπὸ τὰ μπράτσα, τὴν τράντταξε δυὸ-τρεῖς φορὲς καί, μὲ ἀπίστευτη σκληρότητα, τὴν πέταξε στὸ χαντάκι.

Αὐτὰ ὅλα ἔγιναν τόσο γρήγορα, ὥστε κανένας ἀπὸ τοὺς διαβάτες δὲν πρόφθασε νὰ παρέμβῃ. Ἄξαφνα ἀντήχησαν κραυγὲς τρόμου. Ἕν' αὐτοκίνητο, περνώντας ὁρμητικά, χτύπησε τὴν Ἐδιθ ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ ἔκανε νὰ σηκωθῇ.

Ὁ κόσμος ἔτρεξε. Τὸ αὐτοκίνητο σταμάτησε. Στὴ θυρίδα φάνηκε τὸ ἔντρομο πρόσωπο τῆς Λίλιαν, ἐνῷ ἡ φωνὴ τοῦ Ἀμωρὺ ντ' Ἀλγκδὲρτ ρωτοῦσε:

— Τί συμβαίνει; Δυστύχημα;

Ἡ Λίλιαν χλώμιασε: Ἐκεῖ χάμω, ξαπλωμένη, ἀναίσθητη, πληγωμένη ἴσως βαρειά, γνώρισε τὴν Ἐδιθ.

Ἡ Μπέλλα πλησίασε.

— Πρέπει νὰ μεταφέρουν αὐτὴ τὴ μικρὴ στὸ νοσοκομεῖο, εἶπε. Λίλιαν, δὲ θέλω τὴ μάθῃ ἡ θειά μου τίποτ' ἀπ' αὐτὸ τὸ περιστατικό. Θὰ τῆς πῶ πὼς ἡ Ἐδιθ ἔφυγε κατ' εὐθεῖαν στὴ Λυών.

Ἡ Λίλιαν ἀπόρησε κι' ἀγανάκτησε.

— Μπέλλα, εἶπε αὐστηρά, ἀρκετὰ ἐπρόσβαλες χτὲς τὸ βράδυ αὐτὴ τὴ δυστυχισμένη, καὶ τώρα θέλεις νὰ τὴν παραστήσῃς στὴ θειά σου τόσο ἀχάριστη, νὰ τῆς πῇς πὼς ἔφυγε χωρὶς νὰ τὴν ἀποχαιρετήσῃ, αὐτὴν ποὺ τόσο τὴν ἀγαπᾷ;.. Καὶ γιατὶ νὰ μεταφερθῇ στὸ νοσοκομεῖο; Ἐγὼ δὲν τὸ ἀνέχομαι. Ἡ λαίδη Σδεσενχὰμ δὲν θὰ τὴν περιποιηθῇ πολὺν καιρό. Ὡς αὔριο ἴσως... Ὤ, σὲ παρακαλῶ, Μπέλλα! ἂς μὴ τὴν ἀφήσουμε νὰ πεθάνῃ στὸ νοσοκομεῖο!

Ὁ Ἀμωρὺ φρόντισε νὰ μεταφέρουν τὴν Ἐδιθ σ' ἕνα μαγαζί, ὅπου νὰ ἔλθῃ μιὰ τραυματιοφόρα νὰ τὴν πάρῃ. Ἡ Λίλιαν ἔμεινε νὰ τὴ συνοδεύσῃ. Ἡ Μπέλλα ὅμως, ποὺ ἔκανε πὼς δὲν μποροῦσε νὰ βλέπῃ αἵματα, πῆγε νὰ βρῇ τὴν καμαριέρα

«—Ψέμματα λές! ἔχεις χίλια φράγκα!» (Σελ. 230, στ. α'.).

τῆς, ποὺ τὴν περίμενε σὲ μιὰ πάροδο στὸ αὐτοκίνητο, καὶ γύρισε μόνη στὸ μέγαρο Σδεσενχάμ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Γιὰ νὰ ξαποστάσουν, οἱ νοσοκόμες ἀπόθεσαν τὴν πληγωμένη σ' ἕνα ντιβάνι, στὸ χώλλ. Τὴν περιστοίχισαν ὅλοι. Χλωμή, ἀκίνητη, ἔμοιαζε σὰν πεθαμένη. Τὸ ἕνα της πόδι ἦταν σπασμένο ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο. Τὸ ἕνα της χέρι βγαλμένο ἀπὸ τὰ τραντάγματα τοῦ κακούργου. Τὸ αἷμα ποὺ ἔτρεχε ἀπὸ τὸ μέτωπό της, κηλίδωνε γύρω της τὰ μεταξωτὰ μαξιλάρια, τὰ χαλιὰ καὶ τὰ πολύτιμα δέρματα ποὺ ἦταν στρωμένα στὸ παρκέτο. Δίπλα της, ἡ Λίλιαν ἔκλαιγε ἀπαρηγόρητα.

— Μικρή μου Ἐδιθ, ἔλεγε, ἐγὼ σὲ σκότωσα, ἐγώ!..

Οἱ νοσοκόμες ξαναπῆραν τὸ φορεῖο.

— Ποῦ θὰ τὴν ἀνεβάσουμε; ρώτησαν.

Ἡ λαίδη Σδεσενχὰμ σκέφθηκε μιὰ στιγμή.

— Στῆς Μπέλλας, ἀποκρίθηκε. Τὸ διαμέρισμά της εἶναι πιὸ κόμμοδο καὶ κοντὰ στὴ σκάλα.

Σὲ λίγο, ἡ Ἐδιθ ἦταν ξαπλωμένη στὸ κρεβάτι τῆς Μπέλλας. Οἱ νοσοκόμες προσπαθοῦσαν νὰ τὴ συνεφέρουν, ὅταν ἦρθε κι' ὁ γιατρός.

— Εἶναι πιὸ βαριὰ ἀπ' ὅ,τι ἐνόμισα, εἶπε στὸ τέλος αὐτός. Τὸ σπάσιμο, ἡ ἐξάρθρωση, μπορεῖ νὰ γιατρευθοῦν γρήγορα. Γιὰ ἕνα παιδὶ τῆς ἡλικίας της αὐτὰ δὲν θᾶταν τίποτα. Ἀλλὰ φοβᾶμαι τὴ γενικὴ ἐξάντληση, τὸν ψυχικὸ κλονισμό, ἴσως καὶ τὸν ἐγκεφαλικό... Σὲ τέτοια περίπτωση, δὲν θᾶχουμε ἐλπίδα... Τὰ νεῦρα της ἦταν κιόλα σὲ κακὴ κατάσταση ἐξαιτίας τῶν τραγικῶν περιπετειῶν τῆς ζωῆς της... Σὰν οἰκογενειακὸς φίλος, ἔχω παρατηρήσει πολλὰ πράγματα... Ἡ ἀνιψιά σας—μὴ σᾶς κακοφανῇ—ἔβρισκε εὐχαρίστηση νὰ τὴν κάνῃ νὰ ὑποφέρῃ, νὰ τὴ βασανίζῃ. Ἀπ' αὐτὸ τὰ δυνατισμένα νεῦρα της πειράχτηκαν περισσότερο. Τηλεγραφήστε στὴν οἰκογένειά της.

— Δὲν ἔχει οἰκογένεια, γιατρέ μου, εἶναι ὀρφανὴ κι' ἀπὸ μητέρα κι' ἀπὸ πατέρα. Φαίνεται μάλιστα ὅτι προηγήθηκαν κι' ἄλλα τραγικά...

— Ὅλ' αὐτὰ τὴν ἐτσάκισαν τὴ δυστυχισμένη μικρή, κι' ἦρθε τώρα κι' αὐτό... Νὰ ἰδοῦμε τί θὰ βγῇ ἔξω... Θὰ ἐπωφεληθῶ ἀπ' αὐτὴ τὴν ἀναισθησία, γιὰ νὰ τῆς βάλω στὴ θέση του τὸ χέρι καὶ νὰ τῆς δέσω τὸ πόδι. Κι' ὕστερα, ἀφοῦ συνέλθῃ, θὰ ἰδῶ τί συμπτώματα θὰ παρουσιασθοῦν... Σεῖς τώρα, μυλαίδη, νὰ πᾶτε νὰ ἀναπαυθῆτε. Τὸ ἀπαιτῶ ὡς γιατρός.

Ἡ λαίδη Σδεσενχὰμ βγῆκε σιγὰ-σιγά. Ὁ γιατρὸς εἶχε δίκιο: ἦταν κατασυντριμμένη. Δὲν ἦταν παράξενη ἡ ὑπερβολικὴ λύπη ποὺ αἰσθανόταν γιὰ μιὰ μικρὴ ἄγνωστη, ἡ ἀγωνία ποὺ ἔσφιγγε τὴν ψυχή της μὲ τὴν ἰδέα πὼς ἡ Ἐδιθ μποροῦσε νὰ πεθάνῃ; Τῆς φαινόταν πὼς θᾶχανε

καὶ γιὰ δεύτερη φορὰ τὴν ἀγαπημένη της κόρη . . .

Ἑτοιμαζόταν νὰ σηκώσῃ τὸ παραπέτασμα τοῦ μικροῦ σαλονιοῦ, ὅταν ἄκουσε ἀπὸ κεῖ-μέσα ὁμιλίες. Σταμάτησε ἔκπληκτη. Ποιὸς νἆταν; Παραμέρισε λίγο τὸ παραπέτασμα καὶ κοίταξε.

Ἡ Μπέλλα ἦταν μονάχη, ξαπλωμένη σὲ μιὰ μεγάλη πολυθρόνα. Τὰ μάτια της ἄστραφταν ἀπὸ θυμό. Χτυποῦσε γροθιὲς τὰ μαξιλάρια μὲ λύσσα καὶ μονολογοῦσε:

— Τί τρελὸς κι' αὐτὸς ὁ γιατρός!.. Ἀκοῦς νὰ λέῃ πῶς ἐγὼ τὴν ἀρρώστησα τὴν Ἐδίθ!.. Ἡ θειά μου θὰ εἶναι τώρα ἔξω-φρενῶν!.. Ποιὸς ξέρει τί μαλώματα πάλι θὰ μοῦ κάνῃ!.. Μάλιστα, τὴν ἐβασάνιζα γιὰ νὰ φύγῃ!.. Δὲν τὴν ἤθελα πιὰ στὸ σπίτι μας αὐτή!.. Ἤθελα κι' ἔπρεπε νὰ φύγῃ!

Στάθηκε μιὰ στιγμὴ δαγκάνοντας τὴ δαντέλλα τοῦ μαντηλιοῦ της σ' ἕναν παροξυσμὸ θυμοῦ ἀκατανίκητο. Κι' ἐξακολούθησε τὸ μονόλογό της:

— Ἐέρω πῶς ἂν ἔμενε, αὐτὴ θἀπαιρνε τὴ θέσῃ μου! Ἄδικα λοιπὸν κάνω ἐδῶ μέσα τὴν καλὴ τόσον καιρό! Αὐτὸ δὲν θὰ τἀνεχόμουν ποτέ!

Ἡ λαίδη Σβενσενχὰμ χλώμιασε. Τώρα τὰ καταλάβαινε ὅλα! Κι' ἦταν τόσο φοβερά!..

Σήκωσε τὸ παραπέτασμα καὶ μπῆκε στὸ σαλονάκι τῆς Μπέλλας.

— Τἄκουσα ὅλα! εἶπε στὴν ἀνιψιά της. Ἐσὺ λοιπὸν δὲν μἀγαπᾶς! Μοῦ κάνεις τὴν καλή, γιὰ νὰ κληρονομήσῃς τὴν περιουσία μου!

Τὰ λόγια αὐτὰ ἔκαμαν τὴν Μπέλλα νὰ συνέλθῃ. Ἔρριξε γύρω της τρομαγμένες ματιές, σηκώθηκε μονομιᾶς καὶ βγῆκε τρέχοντας ἀπ' τὸ σαλόνι. Ἡ λαίδη ἔπεσε στὴν ἴδια πολυθρόνα καί, κρύβοντας τὸ πρόσωπό της στὰ μαξιλάρια, ἔκλαψε πικρά.

Ἔκλαψε τὸ χαμένο της ὄνειρο. Ἀπὸ πολὺν καιρὸ ἤξερε πῶς ἡ Μπέλλα εἶχε δύσκολο χαρακτῆρα, ἀλλὰ δὲν φανταζόταν ποτὲ νἀνακαλύψῃ μιὰ ψυχὴ τόσο ταπεινή, τόσο ψεύτικη, τόσο σκληρή. Τοῦ κάκου τὴν εἶχε ἀγαπήσει, φροντίσει καὶ περιποιηθεῖ τόσον καιρὸ σὰν παιδί της. Γιὰ τὴν ἀναίσθητη Μπέλλα δὲν ἦταν παρὰ «ἡ πλούσια θειά», ποὺ δὲν ἔβλεπε τὴν ὥρα νὰ πεθάνῃ γιὰ νὰ τὴν κληρονομήσῃ. Κι' ὅμως ἡ ἀχάριστη αὐτὴ ἦταν ἀνιψιά της, κόρη μιᾶς καλῆς, ἀγνῆς κι' ἀγαπημένης ἀδελφῆς της... Ἦταν δυνατό, μιὰ παλιά, ἀριστοκρατική, ἱπποτικὴ οἰκογένεια, νἄχῃ γιὰ τελευταῖο ἀπόγονο μιὰ τόσο ἀγενῆ ψυχή;.. Τί αἶσχος!

(Ἀκολουθεῖ) ΒΑΣΟΥΛΑ ΜΠΟΥΡΝΙΑ

ΟΛΥΜΠΙΟΝΙΚΕΣ

Ὁ Διαγόρας σταμάτησε μιὰ στιγμὴ τὸ τραγούδι τοῦ καλαμένιου αὐλοῦ του καὶ κοίταξε πέρα κατὰ τὸ Κρητικὸ πέλαγος ὅπου μαζευόνταν πυκνὰ σύννεφα.

— Βροχὴ ἔρχεται, εἶπε. Ἐμπρός, νὰ γυρίσουμε στὴ στάνη.

Τὰ δυὸ τσοπανόσκυλά του, ὁ Μέλας καὶ ὁ Λευκός, σηκώθηκαν νὰ βοηθήσουν τὸν ἀφέντη τους γιὰ νὰ μαζέψῃ τὸ κοπάδι.

Ὁ Διαγόρας ἦταν ἕνας γέρος βοσκὸς στὴ Ρόδο. Κάθε μέρα, ὅταν ἡ ροδοδάκτυλη χαραυγὴ ἄνοιγε στὸν Φοῖβο Ἀπόλλωνα τὴν Πύλη τ' οὐρανοῦ, ὁ Διαγόρας χαιρετοῦσε τὸ φῶς μὲ τὴ φλογέρα του καὶ ξυπνοῦσε τὸ κοπάδι του. Οἱ δυὸ σκύλοι του χτυποῦσαν τὸ ἐγερτήριο, γάβ, γάβ, κι' ὅταν ὅλα ἦταν ἕτοιμα, κοίταζαν τ' ἀφεντικό τους σὰ νὰ τοῦλεγαν:

«Ὁ Διαγόρας γύριζε μὲ τὸ κοπάδι του...» (Σελ. 246, στ. γ'.)

— Ἔμπρός! Πᾶμε τώρα στὸ λειβάδι!

Ὕστερα ἐρχόταν ἡ Ἠλέκτρα, ἡ γυναίκα τοῦ βοσκοῦ, καὶ τοῦδινε τὸ δισάκκι μὲ τὸ λιτὸ φαγητό του. Ὁ Διαγόρας τὸ κρεμοῦσε στὸν ὤμο του καὶ ξεκινοῦσε:

— Καλὴ ἀντάμωση, Ἠλέκτρα!

— Στὸ καλό, Διαγόρα!

* * *

Καθισμένος σ' ἕνα βράχο, ὁ Διαγόρας ἔπαιζε τὴ φλογέρα του κι' ὁ θεὸς Αἴολος ἔπαιρνε τοὺς ἤχους καὶ τοὺς σκόρπιζε στὸν κάμπο. Ὁ βοσκὸς ἦταν εὐσεβὴς καὶ ὑμνοῦσε ὅλους τοὺς θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου κι' ἔκανε πάντα τὶς ταχτικὲς θυσίες πρὸς τιμή τους.

Μὰ ξεχωριστὰ τιμοῦσε τὴν Ἀφροδίτη, τὴν «Κύπριδα», ποὺ ὅλοι οἱ νησιῶτες τὴν ἀγαποῦσαν πολύ, γιατὶ εἶχε γεννηθεῖ στὸν ἀφρὸ τῆς θάλασσας καὶ τὸ κῦμα τὴν ἔφερε ἀπαλὰ στὴν πράσινη ἀκτὴ τῆς Κύπρου.

Γιαὐτὴν τραγουδοῦσε τὰ ὡραιότερα τραγούδια του:

«Ἀφροδίτη πανέμορφη, βασίλισσα τῆς γονιμότητας, ποὺ εἶσαι λαμπρὴ σὰν τὴν ἄνοιξη, φέρε ἀπὸ δῶ τὰ βήματά σου καὶ δῶσε ν' ἀνθίζῃ κάτω ἀπ' τὰ πόδια σου ἡ χλόη, πλούσια κι' εὐωδιαστή, ἔτσι ποὺ νὰ μοσκοβολᾶ καὶ τὸ γάλα τῶν προβάτων, ποὺ θὰ τὴ βοσκήσουν!»

Καὶ τὸ καλύτερο κατσίκι του τὸ σφαζε θυσία στὴν καλὴ Θεά. Καὶ κάθε φορὰ ποὺ τὸ ἄλικο ἀθῶο αἷμα ἔτρεχε στὸ βωμό, ὁ Διαγόρας ἔκανε καὶ μιὰ θερμὴ προσευχὴ καὶ τῆς ζητοῦσε μιὰ χάρη, σαράντα χρόνια τώρα. Σαράντα χρόνια τώρα ἔβλεπε τὸν παγερὸ χειμώνα νἄρχεται μετὰ τὸ εὐωδιαστὸ καλοκαίρι, χωρὶς νἀποκτήσῃ ἕνα παιδί. Κι' αὐτὸς ἦταν ὁ καϋμός του, ὁ δικός του καὶ τῆς γυναίκας του τῆς Ἠλέκτρας.

* * *

Τὸ βράδυ λοιπὸν αὐτό, τὴν ὥρα ποὺ ὁ Διαγόρας γύριζε μὲ τὸ κοπάδι του βιαστικὰ γιὰ νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὴ θύελλα, μιὰ λευκὴ ὀπτασία πρόβαλε ἄξαφνα μπροστὰ στὸ βοσκὸ στὸ χαλικοστρωμένο μονοπάτι.

Ἦταν μιὰ νέα πανέμορφη, μὲ δέρμα λευκὸ σὰν τὸ γάλα, μὲ τὰ μάτια γαλανὰ σὰν τὰ γαλάζια ἀνθάκια τοῦ ἀγροῦ, μὲ τὰ χείλη κόκκινα σὰν τὰ πιὸ ἄλικα τριαντάφυλλα.

Ὁ Διαγόρας τὴν εἶδε καὶ κατάλαβε πῶς αὐτὴ ἡ νέα δὲ μποροῦσε νὰ ἦταν ἀνθρώπινο πλάσμα. Τὴν ἴδια στιγμὴ μιὰ ὑπεράνθρωπη δύναμη τὸν σώριασε χάμω, ἐνῶ τὴν ἴδια στιγμὴ ὅλο τὸ κοπάδι του σωριαζόταν κι' αὐτὸ χάμω, σὰ νὰ εἶχε μονομιᾶς νεκρωθεῖ!

Ἡ θεϊκὴ φωνὴ τότε τοῦ εἶπε:

— Διαγόρα, εἶσαι πιστὸς κι' εὐσεβής. Τὰ τραγούδια κι' οἱ ὕμνοι τῆς φλογέρας σου μοῦ ἀρέσουν, κι' οἱ συχνὲς θυσίες σου μ' ἔχουν συγκινήσει... Εἶναι καιρὸς νὰ εἰσακούσω τὴ δέησή σου. Θέλεις ἕνα παιδί, καὶ σὺ κι' ἡ Ἠλέκτρα. Λοιπόν! Ὁ Ζεὺς μοῦδωσε τὴν ἄδεια νὰ κάμω γιὰ τὸ χατήρι σας ἕνα θαῦμα: Ἀπόψε, μόλις γυρίσεις στὴν καλύβα σου, θὰ βρῇς τὴν Ἠλέκτρα μὲ δυὸ ἀγόρια. Εἶναι τὰ παιδιά σας.

«Στὰ παιδιὰ αὐτὰ χαρίζω δῶρα, ποὺ θὰ κάμουν ἀθάνατα τὰ ὀνόματά τους: Ὁ ἕνας θὰ εἶναι δυνατὸς σὰν τὸν Ἡρακλῆ, ποὔπνιξε τὸ λιοντάρι τῆς Νεμέας καὶ σήκωσε στοὺς ὤμους του τὸν οὐρανό. Ὁ ἄλλος θὰ τρέχῃ γοργὰ σὰν τὸ Μελανίωνα, ποὔφτασε τὴν ὡραία Ἀταλάντη, τὴν πιὸ γρήγορη κι' ἀπὸ τὸν ἄνεμο.

«Σοῦρε γρήγορα στὸ καλύβι σου, Διαγόρα. Τὰ δυὸ παιδάκια σου σὲ καρτεροῦν!».

Μιὰ χρυσῆ ἀστραπὴ χάραξε τὸν οὐρανὸ κι' ἕνα αἰθέριο σύννεφο ἔκρυψε τὴ θεὰ καὶ τὴν πῆρε μακριά.

Ὁ Διαγόρας σηκώθηκε σαστισμένος, κι' ἐνῷ ἡ καρδιά του χτυποῦσε δυνατά, ξεκίνησε πάλι γιὰ τὸ σπίτι του.

Ὤ, τὰ λόγια τῶν θεῶν εἶναι πάντα ἀληθινά! Μόλις μπῆκε ἀπὸ τὴν πόρτα, ἀντίκρυσε τὴν Ἠλέκτρα, ποὺ κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της δυὸ ὡραῖα ἀγοράκια καὶ τὸν καιτοῦσε χαρούμενη. Ἡ Ἀφροδίτη εἶχε φανερωθεῖ καὶ σ' αὐτὴν καὶ τῆς εἶχε πεῖ τὰ ἴδια.

Ὁ Διαγόρας θυσίασε ἀμέσως τὰ δυὸ καλύτερα κατσίκια του στὴν καλὴ θεά, κι' ὕστερα πῆγε στὸ δάσος κι' ἔκοψε λυγαριὲς γιὰ νὰ πλέξῃ δυὸ ὡραῖες κούνιες γιὰ νὰ κοιμοῦνται τὰ μικρά.

Τὸ θαῦμα τῆς Ἀφροδίτης τὄμαθαν σ' ὅλο τὸ νησὶ κι' ὅλοι ἐρχόνταν νὰ φέρουν τὰ δῶρα τους στὰ νεογέννητα.

Ἀλλὰ οἱ εὐτυχισμένοι γονεῖς βρέθηκαν σὲ μεγάλη ἀμηχανία, ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα νὰ δώσουν ἀπὸ ἕνα ὄνομα στὰ παιδιά.

— Ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ θἆναι δυνατὸς σὰν τὸν Ἡρακλῆ;

— Ποιὸς θἆναι γρήγορος σὰν τὸ Μελανίωνα;

— Αὐτὸς ἐδῶ! ἔλεγε ὁ Διαγόρας.

— Ὄχι αὐτός! βεβαίωνε ἡ Ἠλέκτρα.

— Καὶ πῶς νὰ τὸ ξέρῃ κανείς;

— Ρώτησε τὴν Ἀφροδίτη, ἴσως νὰ μᾶς τὸ φανερώσῃ.

Μὰ ἡ θεά, ὅταν τὴ ρώτησαν, ἔμεινε σωπηλὴ κι' ἔτσι χρειάστηκε νὰ παραιτηθοῦν ἀπ' αὐτὴ τὴν προσπάθεια. Τἄβγαλαν λοιπὸν τὄνα Σκόπα καὶ τἄλλο Ἀλκαμένη.

* * *

— Σὲ νίκησα!

— Ὄχι, δὲ μὲ νίκησες!

— Πατέρα, ἔλα νὰ μᾶς πῇς: Τὸν νίκησα ἢ ὄχι;

Ὁ Διαγόρας ἔσκυψε καὶ εἶπε:

— Ναί, ὁ Ἀλκαμένης νικήθηκε. Οἱ ὦμοί του ἀκουμποῦν στὸ χῶμα.

— Βλέπεις; εἶπε ὁ Σκόπας στὸν ἀδελφό του. Στὸ ἔχω πεῖ, στὴν πάλη δὲ μὲ βάζει κανένας κάτω.

— Καλά, ἀπάντησε ὁ Ἀλκαμένης, ἀλλὰ τώρα νὰ ἰδοῦμε στὸ τρέξιμο.

Δέκα χρόνια εἶχαν περάσει ἀπὸ τὸ θαῦμα τῆς Ἀφροδίτης κι' ὁ Διαγόρας, ποὺ παρακολουθοῦσε εὐτυχισμένος τὰ ὡραῖα του ἀγοράκια, ἔβλεπε πάντα ὅτι ὁ Σκόπας ἦταν ὁ πιὸ δυνατός, ἐνῷ ὁ Ἀλκαμένης ἦταν πάντα ὁ πιὸ γρήγορος. Ὁ εὐτυχισμένος πατέρας κάθησεσὲ μιὰ πέτρα κι' εἶπε:

— Παιδιά, σταθῆτε, ἔχω κάτι γιὰ σᾶς.

Κι' ἔβγαλε ἀπὸ τὸ δισάκκι του μιὰ κερήθρα.

— Γιὰ μυρίστε τη, παιδιά. Θἄλεγε κανεὶς πῶς εἶναι ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ὑμηττό.

Τὰ παιδιὰ μύρισαν τὴν κερήθρα κι' ἀληθινὰ τὸ μέλι της μοσκοβολοῦσε θυμάρι.

— Ποῦ τὴ βρῆκες, πατέρα;

— Σ' αὐτὰ ἐδῶ τὰ θαμνιά, ἀπάντησε ὁ βοσκὸς καὶ μοίρασε στὰ δυὸ παιδιὰ τὴν κερήθρα.

Ἀφοῦ ἔφαγαν τὸ μέλι μαζὶ μὲ σιταρένιο ψωμί, ὁ Ἀλκαμένης εἶπε:

— Σκόπα, ἔχουμε νὰ κανονίσουμε τὸν λογαριασμό μας. Σοῦ προτείνω ἕνα στοίχημα.

— Σὲ ἀκούω.

«Ἡ Ἠλέκτρα κρατοῦσε στὴν ἀγκαλιά της δυὸ ὡραῖα ἀγοράκια». (Σελ. 247, στ. α'.)

— Ἐδῶ τριγύρω εἶναι πολλοὶ λαγοί. Ἐσὺ πάρε τὸ ἀκόντιό σου, ἐγὼ τὰ χέρια ἀδειανά. Σοῦ λέω πῶς ἐγὼ θὰ πιάσω πρῶτος λαγό.

— Καυχησιάρη! Ὁ Ζεὺς θὰ σὲ τιμωρήσει γιὰ τὴν περηφάνεια σου κι' ἐγὼ θὰ βγῶ νικητής.

— Ἔλα καὶ θὰ τὸ ἰδοῦμε.

Βγῆκαν τότε στὸ κυνῆγι, ὁ Σκόπας μὲ τὸ ἀκόντιό του, ὁ Ἀλκαμένης μὲ τὰ χέρια ἀδειανά, καὶ σὲ λίγο δυὸ λαγοὶ πετάχτηκαν ἀπὸ τοὺς θάμνους.

— Ὁ δεξιὸς δικός σου, ὁ ἀριστερὸς δικός μου, εἶπε ὁ Ἀλκαμένης.

Οἱ δυὸ λαγοὶ τὄχαν βάλει στὰ πόδια κι' ὁ Σκόπας σημάδεψε καὶ τίναξε τὸ ἀκόντιό του, ἐνῷ ὁ Ἀλκαμένης βάλθηκε νὰ κυνηγᾷ τὸ δικό του λαγό.

Μὰ τὸ ἀκόντιο δὲν πέτυχε. Ὁ Ἀλκαμένης ὅμως σὲ λίγο γύρισε κρατώντας τὸ λαγὸ ἀπὸ τ' αὐτιά!

Ὁ Σκόπας κοίταξε τὸν ἀδελφό του κατάπληκτος, ἐνῷ ὁ Ἀλκαμένης τοῦλεγε γελώντας:

— Ἔτσι εἶμαστε ἴσια ἴσια, ἔ; Μὲ νίκησες στὸ πάλεμα, σὲ πέρασα ὅμως στὸ κυνήγι.

* * *

Πέρασαν ἄλλα πέντε χρόνια καὶ τὰ δυὸ παιδιὰ εἶχαν τέλεια ἀναπτυχθεῖ. Οἱ πιὸ γεροὶ κι' οἱ πιὸ ψρήγοροι βουνήσιοι ἄντρες δὲ μποροῦσαν νὰ τὰ βγάλουν πέρα μαζί τους.

Μιὰ μέρα, στὴν ἀγορὰ τῆς Ρόδου ἔγιν' ἕνας καυγάς. Δυὸ ἔμποροι μάλωσαν, πάλεψαν κι' ὁ ἕνας νίκησε τὸν ἄλλον. Ὁ νικημένος τὄβαλε στὰ πόδια, κι' ὁ κόσμος ποὺ εἶχε μαζευτεῖ τριγύρω, σχολίαζε εὔθυμα τὸ ἐπεισόδιο.

— Μωρὲ αὐτὸς τρέχει σὰν τὸν Ἀλκαμένη! ἔλεγε ὁ ἕνας.

— Μὰ κι' ὁ ἄλλος εἶναι δυνατὸς σὰν τὸ Σκόπα! πρόσθετε ὁ ἄλλος.

Τότε ἕνας μεσόκοπος πλησίασε καὶ ρώτησε:

— Ποιὸς εἶναι ὁ Σκόπας καὶ ποιὸς ὁ Ἀλκαμένης;

— Πῶς; Δὲν ξέρεις τὰ δυὸ παιδιὰ τοῦ βοσκοῦ τοῦ Διαγόρα, ποὺ εἶναι οἱ καλύτεροι ἀθλητὲς τοῦ τόπου; Φαίνεται πῶς θἆσαι ξένος.

— Εἶμαι ὁ Κρίτων ὁ Γυμνασίαρχος, ἀπάντησε ὁ ξένος καὶ θέλω πολὺ νὰ πάρω αὐτὰ τὰ παιδιὰ στὸ Γυμνάσιό μου. Εἶναι κρίμα νὰ μὴ τὰ διδάξω τὴ Γυμναστική. Μπορεῖτε νὰ μοῦ δεῖξετε ποῦ κάθονται;

(Τὸ τέλος στὸ ἐρχόμενο)

ΦΩΚΙΩΝ ΘΑΛΕΡΟΣ

ΑΘΗΝΑ ΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Η «ΒΑΒΥΛΩΝΙΑ»

Ἀγαπητοί μου,

ΕΝΑΣ ἀπὸ τοὺς σκοποὺς τοῦ Ἐθνικοῦ Θεάτρου, καὶ μάλιστα ὁ κυριώτερος, εἶναι νὰ ξαναπαρουσιάσῃ καὶ νὰ κρατήσῃ γιὰ πάντα στὸ δραματολόγιό του τὰ παλιὰ ἐκεῖνα ἑλληνικὰ ἔργα ποὺ εἶχαν στὸν καιρό τους μιὰ μεγάλη θεατρικὴ ἐπιτυχία. Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ εἶναι κι' ἡ «Βαβυλωνία» ποὺ τὴν παίζει τώρα, — μιὰ κωμωδία τῶν πρώτων χρόνων τῆς ἑλληνικῆς ἀνεξαρτησίας (1836), ποὺ ἔκαμε ἀπὸ τότε χιλιάδες παραστάσεις σ' ὅλο τὸν Ἑλληνισμό, καὶ διασκέδασε τοὺς πάππους μας, τοὺς πατέρες μας καὶ μᾶς τοὺς ἴδιους — γιατὶ ποτὲ δὲν ἔπαψε νὰ παίζεται — καὶ ποὺ θεωρεῖται πιὰ ἔργο κλασσικό. Μερικοὶ τώρα φρονοῦν πῶς ἡ «Βαβυλωνία» δὲν ἔχει παρὰ κάποια ἱστορικὴ ἀξία, ἀλλὰ καμμιὰ σὰ λογοτε-

χνικὸ καὶ θεατρικὸ ἔργο. Εἶναι πολὺ γελασμένοι! Ἡ «Βαβυλωνία» ἔχει ἀξία μεγάλη, καὶ γι' αὐτό, μόνο γι' αὐτό, ἔζησε ὁλάκερο αἰῶνα καὶ θὰ μείνῃ ἀθάνατη.

Ὁ Βυζάντιος ποῦ τὴν ἔγραψε—ὄχι ὁ γνωστὸς λεξικογράφος, ἀλλὰ ἕνας ἄλλος λόγιος καὶ ζωγράφος ἀπὸ τὴν Κωσταντινούπολη, ποὺ ἦρθε στὴν Ἑλλάδα κατὰ τὴν ἐπανάσταση καί, μετὰ τὴν ἀπελευθέρωση, διορίσθηκε γραμματέας τῆς Γερουσίας στὸ Ναύπλιο—ἦταν ἄνθρωπος μὲ γνώση, μ' εὐφυΐα, μὲ παρατηρητικότητα καὶ μὲ καλλιτεχνικὸ γοῦστο. Ἀλλὰ προπάντων μὲ τάλαντο συγγραφικό, δημιουργικό. Κι' ὅλα του αὐτὰ τὰ προτερήματα μᾶς τὰ δείχνει ἡ «Βαβυλωνία», τὸ γνωστότερο καὶ βέβαια τὸ καλύτερο ἀπὸ τὰ τέσσερα θεατρικά του ἔργα, μιὰ πολὺ πρωτότυπη κωμωδία, ἀληθινὰ ἐμπνευσμένη ἀπὸ τὴν ἑλληνικὴ ζωή, μὲ ζωηρότατο ἠθογραφικὸ χρῶμα καί, μ' ὅλο της τὸν ἐλαφρὸ χαρακτῆρα - μιὰ κωμωδία γιὰ νὰ γελάῃ ὁ κόσμος — μὲ βάθος ἰδέας καὶ σκοπό.

Ἰδοὺ μὲ λίγα λόγια ἡ ὑπόθεση. Ἐκεῖνο τὸν καιρό, στὸ Ναύπλιο, τὴν πρωτεύουσα τοῦ νέου κράτους, μαζευόνταν Ἕλληνες ἀπ' ὅλα τὰ μέρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ, ἐλεύθερα κι' ὑπόδουλα. Μιὰ μέρα, σ' ἕνα μαγέρικο τῆς πόλης ποὺ τὸ διατηρεῖ ἕνας Κύπριος μὲ τὴν οἰκογένειά του, μπαίνουν γιὰ νὰ φᾶνε—εἶναι μεσημέρι — ἕνας Ἀνατολίτης (ἀπὸ τὴν πατρίδα τοῦ Ἀη-Βασίλη), ἕνας Πελοποννήσιος, ἕνας Χιώτης, ἕνας Κρητικός, ἕνας Ἀρβανίτης κι' ἕνας... Λογιώτατος. Αὐτὸς δὲν ξέρουμε ἀπὸ ποῦ εἶναι, ἀλλὰ οὔτε χρειάζεται. Γιατὶ δὲν μιλεῖ καμμιὰ ζωντανή, ντόπια γλῶσσα: μιλεῖ ἀρχαία ἑλληνικά. Οἱ διαφορετικοὶ αὐτοὶ ἄνθρωποι, μὲ τὴ φορεσιά του ὁ καθένας καὶ μὲ τὴ γλῶσσα του ποὺ ὡς τόσο εἶναι ὅλοι Ἕλληνες, — μιὰ θρησκεία, μιὰ σημαία, μιὰ ἰδέα —μαθαίνοντας ἐκείνη τὴν ὥρα πὼς οἱ εὐρωπαϊκὲς Δυνάμεις ἀποφάσισαν νὰ ναγνωρίσουν τὴν ἀνεξαρτησία τῆς Ἑλλάδος, χαίρουνται, ἐνθουσιάζονται κι' ἀποφασίζουν νὰ κάμουν ἕνα κοινὸ φαγοπότι γιὰ νὰ γιορτάσουν τὸ μεγάλο ἐθνικὸ γεγονός. Δύσκολα ὅμως μποροῦν καὶ νὰ συνεννοοῦνται μεταξύ τους, γιατὶ δὲν ἔχουν ἀκόμα μιὰ κοινὴ γλῶσσα καὶ καθένας μιλᾷ μόνο τὴ διάλεκτο τοῦ τόπου του. Ἔτσι, ἀπάνω στὸ γλέντι — καὶ στὸ σχετικὸ μεθύσι, ἐννοεῖται—γίνεται μιὰ μεγάλη παρεξήγηση μεταξὺ Κρητικοῦ κι' Ἀρβανίτη. Ὁ Κρητικὸς λέει πὼς οἱ Ἀρβανῖτες ποὺ πῆγαν στὴν Κρήτη, τοὺς ἔφαγαν ὅλα τὰ **κουράδια**, ἐννοώντας τἀρνιά, (ἀπὸ τὸ **κείρω**, καθὼς ἐξηγεῖ κατόπι ὁ Λογιώτατος). Ὁ Ἀρβανίτης νομίζει πὼς τοῦ λέει ἄλλο. Κι' ἐπειδὴ τὸ παίρνει γιὰ μεγάλη βρισιὰ—ὅπως καὶ θἄταν—τραβᾷ τὸ πιστόλι του καὶ πληγώνει τὸν Κρητικὸ στὸ χέρι. Γίνεται τὸ μεγάλο κακό, καὶ καταφθάνει ὁ Ἀστυνόμος μὲ τοὺς χωροφύλακές του. Ἀλλὰ ὁ Ἀστυνόμος εἶναι Ἑπτανήσιος. Μιλεῖ ἄλλη γλῶσσα, μὲ πολλὰ φράγκικα. Δὲν καταλαβαίνει λέξη ἀπ' ὅ,τι τοῦ λένε οἱ ἄλλοι στὴν ἀνάκριση, καὶ τοὺς χώνει ὅλους στὴ φυλακή, ὡς καὶ τὸν ξενοδόχο. Ἐκεῖ πάλι γίνονται πολλὰ κωμικὰ ἐπεισόδια. Καὶ στὸ τέλος ἡ Διοίκηση διατάσσει τὸν Ἀστυνόμο νὰ ἐλευθερώσῃ τοὺς ἀνθρώπους, ἀκόμα καὶ τὸν Ἀρβανίτη, ποὺ συμφιλιώνεται μὲ τὸν Κρητικὸ κι' ἡ κωμωδία τελειώνει χαρούμενα ὅπως ἀρχίζει.

Ἐκεῖνο ποὺ πρῶτα-πρῶτα μ�ς κάνει ἐντύπωση, εἶναι ἡ ἀναγλυφικὴ νὰ ποῦμε ἀπεικόνιση τῶν διαφόρων αὐτῶν Ρωμιῶν. Ὁ Βυζάντιος δὲν ἀποδίδει μόνο τὴ γλῶσσα τοῦ καθενὸς — ποὺ ἄλλωστε τὸ κάνει θαυμάσια, μὲ μιὰ τέλεια γνώση τῶν ἑλληνικῶν διαλέκτων—ἀλλὰ καὶ τὸ χαρακτῆρα του, τὸ ἦθος του, τὴ νοοτροπία του, τὴν ψυχή του. Ὁ Χιώτης του εἶναι ὁ αἰώνιος Χιώτης, κι' ὁ Ἀρβανίτης του ὁ αἰώνιος Ἀρβανίτης, κι' ὁ Κρητικός του, καὶ ὅλοι. Αὐτὸ μόνο ἕνας δημιουργικὸς συγγραφέας θὰ μποροῦσε νὰ τὸ ἐπιτύχῃ. Καὶ μόνο αὐτὸ τὸ προτέρημα νὰ εἶχε ἡ «Βαβυλωνία», θἄφτανε νὰ τῆς δώσῃ μιὰ λογοτεχνικὴ ἀξία μεγάλη. Ἀλλὰ ἔχει κι' ἄλλα πολλά. Προπάντων εἶναι δροσερὴ κι' ἔξυπνη ἀπ' τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος. Κάθε της ἐπεισόδιο, κάθε της σκηνή, κάθε της λόγος κάνει τὸ θεατὴ νὰ γελᾷ μὲ τὴν καρδιά του. Κι' ἔπειτα εἶναι ἡ ἰδέα, ὁ σκοπὸς τοῦ ἔργου. Μ' αὐτό, ὁ Βυζάντιος θέλησε νὰ δείξῃ πόσο ἀναγκαία ἦταν μιὰ κοινὴ ἑλληνικὴ γλῶσσα, γιὰ νὰ συνενοοῦνται μεταξύ τους οἱ ἀπ' ὅλες τὶς χῶρες τοῦ Ἑλληνισμοῦ Ἕλληνες. Ἡ γλῶσσα αὐτὴ θὰ διαδιδόταν μὲ τὸ σχολεῖο, μὲ τὴν ἐκπαίδευση. Καὶ δὲν θἄταν βέβαια ἡ ἀρχαία ἢ ἡ ἀρχαϊκὴ τῶν Λογιωτάτων τῆς ἐποχῆς, γιατὶ βλέπουμε καὶ τὸν Λογιώτατο στὶς κωμωδίες νὰ γελοιοποιεῖται μὲ τὶς ἑλληνικοῦρες του ποὺ δὲν τὶς καταλαβαίνει κανένας. Ἀλλὰ μιὰ γλῶσσα ἁπλή, καμωμένη ἀπ' τὰ κοινὰ στοιχεῖα ὅλων τῶν διαλέκτων, κανονισμένη καὶ καθαρισμένη, ὅπως περίπου ἐδίδασκε τότε ὁ Κοραῆς. Ὁ Βυζάντιος λοιπὸν μὲ τὴν κωμωδία του ἔθιγε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγαλύτερα καὶ τὰ ζωτικώτερα ἑλληνικὰ προβλήματα τοῦ καιροῦ του: τὸ ζήτημα τῆς κοινῆς γλώσσας τῶν Ἑλλήνων.

Ἐκεῖνοι ποὺ νομίζουν πὼς ἡ «Βαβυλωνία» δὲν ἔχει πιὰ σκοπὸ καὶ σημασία, στηρίζουν τὴ γνώμη τους στὸ ὅτι τὸ ζήτημα πέρασε, λύθηκε. Κι' ὅμως, ἂν ἐξετάσουμε κατὰ βάθος, θὰ ἰδοῦμε ὅτι τὸ ζήτημα μένει ἀρκετὰ ἄλυτο καὶ ὅτι κάποια... βαβυλωνία δὲν ἔπαψε ἀκόμα νὰ βασιλεύῃ στὸν Ἑλληνισμό. Γιατὶ ποιὰ εἶναι αὐτὴ ἡ γλῶσσα τῆς κοινῆς συνεννόησης; Ἄλλη ἔχουν οἱ ἐπιστήμονες, ἄλλη οἱ λογοτέχνες. Τὴν καθαρεύουσα οἱ πρῶτοι, τὴ δημοτικὴ οἱ δεύτεροι. Κι' ἀκόμα, ὑπάρχουν χίλιων εἰδῶν καθαρεύουσες — ἡ ὑπεραρχαΐζουσα, ἡ ἀρχαΐζουσα, ἡ δημοτικίζουσα, ἡ ἁπλῆ—καὶ χίλιων εἰδῶν δημοτικές, ἡ καθάρια, ἡ ἀνακατωμένη, ἡ μαλλιαρή... Στοιχηματίζω λοιπὸν πὼς ἕνας συγγραφέας, μιμούμενος τὸ Βυζάντιο, θὰ μποροῦσε καὶ σήμερα νὰ γράψῃ μιὰ «Νέα Βαβυλωνία», ὄχι πιὰ μὲ τὶς διαλέκτους κάθε τόπου, ἀλλὰ μὲ τὶς διάφορες μορφὲς τῆς γραπτῆς γλώσσας, ὅπως μιλιέται στοὺς γραμματισμένους κύκλους. Γιὰ φανταστῆτε, π. χ., πόσες «παρεξήγησεις» μποροῦσε νὰ προκύψουν ἀπὸ ἕνα ποίημα μαλλιαροῦ ποιητῆ—γιατὶ ὄχι κι' ἀπὸ ἕνα γράμμα;—ποὺ θἄθελε νὰ τὸ διαβάσῃ καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσῃ ἕνας ἀνίδεος καθηγητής, ποὺ δὲν ξέρει παρὰ τὸν Ξενοφῶντα του καὶ τὴν ἐφημερίδα του!..

Στὴν κωμωδία τοῦ Βυζαντίου ὑπάρχουν δυὸ Λογιώτατοι — ὁ ἄλλος εἶναι ὁ γραμματικὸς τοῦ Ἀστυνόμου —ποὺ μαλώνουν μεταξύ τους καὶ κατηγοροῦν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον πὼς βαρβαρίζει καὶ οολικίζει. Νά, κι' ἕνα ἄλλο φαινόμενο ποὺ δὲν θὰ λείψῃ ποτέ. Πάντα οἱ γραμματισμένοι θὰ μαλώνουν γιὰ τὴ γλῶσσα!..

Σᾶς ἀσπάζομαι **ΦΑΙΔΩΝ**

ΑΝΑΒΑΣΗ

«Νεράϊδα, τώρα κίνησα, ντρέπομαι νὰ γυρίσω»
(Δημοτικὸ Τραγούδι)

Κάποιαν αὐγὴν ἐτράβηξα ἐμπρός,
μὲ φωτεινὰ τὰ μάτια, θαρραλέα...
Ἤταν ὁ δρόμος ἴσιος, ἁπλωτὸς
μὲ μιὰ σειρὰ δεντρῶν σὲ κάθε ἀλλέα.
Ὅλα λουζόνταν σὲ θερμὸ ἕνα φῶς
καὶ δόξαζαν τὸν Ἥλιο-Βασιλέα,
Ποὺ σὰν τὸν ζώναν νέφια, γελαστὸς
τὴν ἀραχνένια ἐσπρωχνε αὐλαία...
Καὶ τράβαγα μπροστά... Ξάφνου βουνὰ
Ξεπρόβαλε μ' ὅλο γκρεμνοὺς γιομάτο.
Νὰ τ' ἀνεβῶ;.. Κουράστηκα, πονῶ,
Ἔχει φαράγγια ποὺ μὲ σέρνουν πρὸς [τὰ κάτω...
Κι' ὅμως τραβῶ, ὅλο ψηλά, ὅλο πιὸ πέρα,
Κι' ἂς θὰ βρεθῶ μέσα στὸ βάραθρο [μιὰ μέρα.

ΛΙΛΑ ΚΑΡΑΚΑΛΟΥ

ΣΕΛΙΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

ΦΕΓΓΑΡΙ ΤΟΥ ΦΘΙΝΟΠΟΡΟΥ

Φεγγάρι τοῦ φθινόπωρου,
κάποιαν αὐγὴ—ποὺ σ' εἶδα
Νὰ ξεπροβάλλῃς κόκκινο,
σὰ νυσταγμένο πέρα,
Πίσω ἀπ' τὴ ράχη τοῦ βουνοῦ
χωρὶς καμμιὰν ἀχτίδα—
ἐμοιαζες φονοδρέπανο,
γιὰ τὴ ζωὴ φοβέρα.

Ἄπλωνε τὰ γυμνόκλαδα
μπροστά μου μι' ἀκακία
Κι' ἀπαλοτρέμαν σιγανὰ
στὸ πρωϊνὸ ἀγέρι.
Ἔκοβε κάν'να σύρσιμο
τὴν πρωϊνὴ ἡσυχία,
Σὰ νᾶσερνε ἀόρατο
τὰ φύλλα κάποιο χέρι.

Παρέκει, σὰν κατάμαυρη
σκιά, τὸ κυπαρίσσι
Στήλωνε ὁλότσιο κορμὶ
μὲ τὸ κεφάλι κάτου
Θαρροῦσ' ἀκίνητος φρουρὸς
πὼς ἦταν, ποὺ ν' ἀφήσῃ
Δὲν θέλησε τὴ θέση του,
στὸ διάβα τοῦ θανάτου.

Ὅλα στεκόντουσαν ἐκεῖ
βουβὰ καὶ τρομαγμένα,
Σὰν πρῶτα νἄχανε λαλιὰ
καὶ τοὺς τὴν εἶχαν πάρει.
Καὶ πέρα ἀτὴν ἀνατολή,
σὰν ματωμένο, δσένα,
Δρεπάνι ποὺ φοβέριζες,
σ' εἶδα, στενὸ φεγγάρι...

Οὐράνιο Τόξο

ΑΝΤΑΜΟΙΒΗ

Β'.

Ἐκείνη τῆς ὥρα, νά σου καὶ φτάνει ὁ Πάν, ὁ ἴδιος ὁ Πάν, ὁ Θεὸς τοῦ δάσους καὶ τοῦ βουνοῦ. Ἔμαθε τὰ καθέκαστα κι' εἶπε στὸ σκύλο.

— Σήμερα μοῦ ἔκαμες ὑπηρεσία μεγάλη, Μοῦ γλύτωσες ἀπο βέβαιο θάνατο τὰ καλύτερά μου ζωντανά. Πές μου τί θέλεις νὰ σοῦ δώσω γι' ἀνταμοιβὴ καὶ θὰ τὄχῃς μὲ τὸ πρῶτο.

Ὁ σκύλος ὅμως εἶπε:

— Τίποτα.

— Τίποτα; Δὲ μπορεῖ, κάτι θἄχῃς στὸ νοῦ σου. Κάτι θὰ γυρεύῃ ἡ καρδιά σου. Στὸν κόσμο ὑπάρχουν χίλια-δυὸ πράγματα ποὺ μποροῦν νὰ κάνουν τὸν καθένα εὐτυχῆ. Πές μου μονάχα ἕνα λόγο καὶ θὰ σὲ ἀνταμείψω ὅπως σ' ἀρέσει.

Τότε ὁ σκύλος ξανᾶπε:

—Ἐγὼ ὅ,τι κάνω τὸ κάνω γιὰ τοὺς ἄλλους. Κι' εἶμαι πολὺ ἱκανοποιημένος μὲ τοῦτο. Καὶ μὰ τὴν ἀλήθεια, δὲν ξέρω καμμιὰ μεγαλύτερη εὐτυχία ἀπὸ τοῦτη ποὺ νοιώθει κανεὶς ὅταν δίνει βοήθεια καὶ χαρὰ στοὺς ἀδύνατους.

Κανένας δὲ μίλησε—τότε κι' ὁ σκύλος ξανᾶπε:

— Μονάχα πὲς σὲ τούτους δῶ, (κι' ἔδειξε τὴν κατσίκα καὶ τ' ἀρνί),ἅμα κουβεντιάζουν ἢ ἅμα κοροϊδεύουν κανένα, νὰ μιλᾶνε σιγώτερα, γιατὶ μπορεῖ νὰ ξαναζυγώσῃ ὁ λύκος χωρὶς νὰ τὸν πάρω μυρωδιά.

Ἔτσι μίλησ' ἡ σκύλος καὶ ξαπλάθηκε κάτω, γιατὶ ἦταν πολὺ κουρασμένος. Κανένας δὲ μίλησε.

Μονάχα ὁ γέρο-πλάτανος κουνοῦσε τὰ φύλλα του σὰ νὰ ψιθύριζε κάτι. Μὰ κανένας δὲν ξέρει τί λένε τὰ δέντρα ἅμα κουνᾶνε τὰ φύλλα τους.

(Κατὰ τὸν Αἴσωπο) *Διαβάτης*

Σημ.—Τὸ Α' δημοσιεύθηκε στὸ 19ο φυλλάδιο.

Η ΑΝΘΙΣΜΕΝΗ ΜΟΥ ΝΥΦΟΥΛΑ

Βρέχει ἀκατάπαυστα. Ὁ ἥλιος χάθηκε γιὰ πάντα ἀπὸ τὰ μάτια μας. Ἴσως νὰ μᾶς σιχάθηκε κι' αὐτὸς καὶ δὲ θέλει νὰ μᾶς ἀντικρύσῃ πιά. Τὸ κρύο ἐρήμωσε τὸ πᾶν.

Ἐγὼ ἤμουν ἀπελπισμένη καὶ νόμισα ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἔλθῃ ἡ καλή μας ἄνοιξη.

Ὅταν ἕνα πρωΐ, ἐκεῖ ποὺ περπατοῦσα στὸν κῆπο τί νομίζετε εἶδα;

Εἶδα τὴ νυφούλα ἀνθισμένη!

—Ἀ! κόντεψα νὰ πηδήσω ἀπὸ τὴ χαρά μου. Κάτι ἀνθάκια ἄσπρα ἦταν στοὺς κλώνους της καὶ ἦταν ὅλη γεμάτη μπουμπουκάκια. Πόσο εὐχαριστήθηκα βλέποντάς την ἀνθισμένη! Εἶναι τὸ ἄσπρο χρῶμα ποὺ μοῦ ἀρέσει περισσότερο. Εἶναι τὸ ἀγνότερο καὶ τὸ καλύτερο ἀπ' ὅλα τὰ χρώματα.

Πόσο ἀγαπῶ τὴν ὡραία μου νυφούλα. Ὅσο πρῶτα τὴν ἔβλεπα, τὴν ἔβλεπα ξερὴ καὶ μαραμένη καὶ νὰ τὴ χτυπᾷ ἡ ἄγρια βροχή!

Τώρα ὅμως εἶναι πραγματικὴ νυφούλα, τυλιγμένη μὲ τὸν ἀνθοστόλιστο ἄσπρο πέπλο της. Πόσο εὐχαριστοῦμαι ὅταν τὸ δροσερὸ ἀεράκι κουνεῖ τὰ κλαριά της καὶ χαϊδεύει τὰ ἄνθη της.

Πόσο ὅμως λυποῦμαι ὅταν αὐτὴ ἡ γεμάτη μῖσος καὶ κακία βροχὴ χτυπάει τὴν ὡραία μου νυφούλα στὴν καρδιά!

Καὶ σκέπτομαι: ὥστε θὰ μᾶς ἔλθῃ ἡ καλή μας ἄνοιξη; δὲ θἄχουμε παντοτεινὰ χειμώνα; Σὲ λίγο αὐτὴ ἡ νυφούλα θὰ πρασινίσῃ, θὰ δώσῃ τοὺς καρπούς της καὶ τὸ Φθινόπωρο θὰ ξεραθῇ, ὅπως ξεραίνονται ὅλα; Ἀλλ' ὅλη αὐτὴ ἡ ἀγάπη μου γι' αὐτὴ νομίζετε ὅτι θὰ πάῃ χαμένη;

Ὄχι κἄθε ἄλλο. Θὰ μοῦ δώσῃ τὰ ὡραῖα της κορόμηλα τὰ στρογγυλὰ καὶ κατακόκκινα.

Μὰ μήπως τ' ἀφίνω τὰ καϊμένα νὰ ὡριμάσουν; Μόλις δῶ ὅτι ἔγιναν λίγο, πηγαίνω κρυφὰ-κρυφά, παρὰ τὴν ἀπαγόρευση τῆς μαμμᾶς, κι' ἀφοῦ γεμίσω τὶς τσέπες μου, κάθουμαι καὶ τὰ τρώγω μ' ὅλη μου τὴν ἀγαλλίαση, κλείνοντας τὰ μάτια μου ἀπ' τὴν ξυνίλα.

Πέρυσι ὅμως ὁ μπαμπὰς δὲν μ' ἄφησε νὰ τὰ κόψω καὶ μοῦ εἶπε ὅτι, ὅταν μὲ ξαναδεῖ νὰ τὰ πειράζω, θὰ τὰ κόψῃ ὅλα.

Ἐγὼ ἀπ' τὸ φόβο μου μήπως καὶ τὰ κόψει στ' ἀλήθεια, πήγαινα καὶ τὰ κοίταζα ἀπὸ μακριά, κι' ἂν ἔβλεπα κανένα κόκκινο, ἔλεγα:

Πάει... θὰ σαπίσουν καὶ δὲ θὰ φάω κανένα. Ὡς ποὺ μιὰ μέρα, ὅταν κατέβηκε ὁ μπαμπὰς ἀπ' τὸ γραφεῖο, ἔφερε ἕνα μαντηλάκι καὶ μοῦ εἶπε;

— Τώρα ποὺ ὡρίμασαν ἔλα νὰ τὰ πάρῃς.

Εἶναι λοιπὸν νὰ μὴν ἀγαπῶ τὴν ἀνθισμένη αὐτὴ νυφούλα, ποὺ μοῦ δίνει τόσα ὡραῖα φρούτα;

Ἀγραφιώτικη Φτέρη

ΘΥΜΗΣΕΣ

Σκαλίζοντας κάποιο παλιό μου συρτάρι, κοντὰ σ' ἕνα μολυβένιο στρατιώτη κι' ἕνα χαλασμένο σιδηροδρομάκο, βρῆκα τὸ παλιὸ ἀλφαβητάρι μου.

Τὸ κράτησα στὰ χέρια μου, κι' ἀθέλητα μοῦ ἦρθαν στὸ μυαλό μου ὅλα ἐκεῖνα τὰ μικρά μου χρόνια. Θυμᾶμαι μὲ πόση χαρὰ κι' ἀγάπη τ' ἀγκάλιασα σὰν μοῦ τὸ πρωταγόρασαν. Ὕστερα τὰ νυχτέρια μου μὲ τὴ λάμπα ἀπάνω του, ὡς ποὺ νὰ μάθω ἄλφα καὶ βήτα α β.

Πόσος καιρὸς πέρασε ἀπὸ τότε! Πόσο ἀπομακρύνθηκα ἀπὸ τὰ πρῶτα μου ἐκεῖνα χρόνια, ποὺ ἦταν γεμάτα γαλήνη καὶ χαρά...

Τὸ πῆρα, τὸ ξαγάσφιξα στὴν ἀγκαλιά μου καὶ τώρα τόχω στὸ γραφεῖο μου.

Πλάϊ του ἔχει τὴν Ἰλιάδα καὶ μιὰ Λογική...

Ἀρίων

Η ΕΚΔΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΓΔΑΛΗΝΗΣ

— Γιαγιά, λέει ἡ Μαγδαληνή.

— Τί θέλεις, μικρό μου;

— Γιαγιά, ἔχω κάτι νὰ σοῦ πῶ.

— Λέγε, μικρούλα μου.

—Ἕνα πολὺ ἄσχημο πρᾶγμα.

— Λέγε, λέγε, ἀγάπη μου, ξέρεις ὅτι ἡ γιαγιὰ πάντοτε καταλαβαίνει τὴν καρδιὰ τῶν μικρῶν παιδιῶν, γιατὶ ἦταν κάποτε κι' αὐτὴ μικρούλα.

— Γιαγιά, ξέρεις τί ἔκανε ἡ Λιλὴ στὴν κούκλα μου χθές;

— Ναί, ξέρω εἶπε ἡ γιαγιὰ μὲ χαμόγελο· τὴν κτύπησε στὸ τραπέζι καὶ τῆς ἔσπασε τὸ κεφάλι της, ἀλλὰ τὰ μικρὰ παιδιὰ σὰν τὴν ἀδελφούλα σου δὲν ἔχουν κακία.

— Τὸ ξέρω, ἀλλ' ὡστόσο ἐγὼ θύμωσα. κι' ὁ θυμός μου βάστηξε ὅλη τὴ νύχτα, καὶ τὸ πρωΐ...

— Τὸ πρωΐ;

— Τὸ πρωΐ ἐκδικήθηκα!

Προφέροντας αὐτὰ τὰ λόγια, ἡ Μαγδαληνὴ ἀκούμπησε τὸ κεφάλι της στὰ γόνατά της καὶ ἔξέσπασε σὲ λυγμούς

— Καὶ πῶς ἐκδικήθηκες; τὴ ρώτησε ἡ γιαγιά.

— Νά, ζήτησα ἀπ' τὴν ὑπηρέτρια νὰ μ' ἀφήσῃ νὰ ταΐσω ἐγὼ τὴ Λιλή, κι' ἔκαμα, γιαγιά, κάτι πολὺ κακό· κάθε φορὰ ποὺ δὲν μ' ἔβλεπε ἡ ὑπηρέτρια, ἔτρωγα ἐγὼ τὸ φαΐ της κι' ἔβαζα τὸ πίσω τοῦ κουταλιοῦ στὸ μικρὸ ρὸζ στοματάκι της. Κι' ἔπειτα, ἀφοῦ τὴν κοίμισε, πῆγα κοντά της μετανοιωμένη κι' εἶδα νἄχῃ ἀκόμα στὰ μάγουλά της δάκρυα. Τότε ἡ καρδιά μου σχίστηκε, εἶδα πὼς εἶμαι κακιὰ καὶ ψεύτρα. Ἀλλά, γιαγιὰ δὲν μπορῶ νὰ τῆς ζητήσω συγγνώμη, γιατὶ δὲν μὲ καταλαβαίνει· μὰ γιὰ νὰ τὴν εὐχαριστήσω, θὰ τῆς χαρίσω τὴν κούκλα μου, καὶ πρὶν τῆς τὴν χαρίσω, θὰ τῆς κάνω ἕνα ὡραῖο μεταξωτὸ φουστάνι γιὰ νὰ εἶναι πιὸ ὡραία. Εἶσαι τώρα εὐχαριστημένη, γιαγιάκα;

(Ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ) *Ζερμαὶν*

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—Ἐμεῖς στὸ σπίτι μας ἔχουμε χαλιὰ τόσο πυκνὰ ποὺ χώνεται μέσα τὸ πόδι σου ὡς τὸν ἀστράγαλο.

—Μμ; σπουδαῖο πρᾶγμα! Ἐμεῖς στὰ δικά μας παίζουμε κουφό!

Κυρὰ Φροσύνη

Ἡ δασκάλισσα: Τί εἶναι γῆσος, Τάκη;
Ὁ Τάκης: Ἕνα μέρος ὅπου δὲν μπορεῖ κανεὶς νὰ πάῃ δίχως βάρκα.

Ἀνδρόχαρτο

ΤΑ ΕΥΣΗΜΑ ΤΟΥ 1931

Ἀπὸ 300 περίπου Διαπλασόπουλα ποὺ πῆραν Εὔσημα κατὰ τὸ ἔτος 1931 —καὶ τὰ 70 ἀπὸ αὐτὰ ἔχουν ἄνω τῶν ἑκατόν — δὲν μοῦ ἔστειλαν Σημείωση παρὰ μόνον 14. Τάλλα, βλέποντας ἴσως πὼς δὲν παίρνουν βραβεῖο, τὸ θεώρησαν περιττό. Ἀλλὰ κατὰ τὸν κανονισμό, δὲν μπορῶ ν' ἀναφέρω στ' Ἀποτελέσματα παρὰ μόνον ἐκείνους ποὺ μοῦ ἔστειλαν Σημείωση. Γιατὶ οἱ ἄλλοι, ποὺ ξέρω πόσα Εὔσημα πῆραν κι' αὐτοί, καὶ θὰ μποροῦσα νὰ τοὺς ἀναφέρω, μπορεῖ νὰ μὴ θέλουν, κι' εἶναι βέβαια δικαίωμά τους. Λοιπόν:

ΠΡΩΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ἀνδρόχαρτο*, ἔλαβε Εὔσημα 215.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Ζαπουνόφουσκα*, 198.—*Ἀρχοντοπούλα*, 194.

ΤΡΙΤΟΝ ΒΡΑΒΕΙΟΝ: *Περιπλοκάς*, 193.—*Ἀγνούλα*, 189.—*Ἀγγελούδι*, 187.

ΕΠΑΙΝΟΣ: Νάρκισσος. 179.—Νταίζη, 172.—Γεώργιος Ἀβέρωφ, 136. —Νέλλη, 131. — Χαραυγή, 122.—Κυρὰ-Φροσύνη. 121.—Λευκάτας, 101.— Μῦρον τῆς Ἄνδρου, 90.

Τιμαὶ καὶ ἀμοιβαὶ στὸν Ὀδηγό.

Στατιστικὰς ὅλων τῶν Εὐσήμων τοῦ 1931, ποὺ μ' ἐβοήθησαν πολύ, μοῦ ἔστειλαν οἱ ἑξῆς: Δόνα Κλάρα (τὴν τελειότερη ὅλων) Αἱματοβαμμένη Δόξα, Ἐρνάνης, Νέλλη, Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ, Περιπλοκάς. Δικηγορίνα. Ρασπουτίν, Ἀρχοντοπούλα, Ἀγνούλα, Ἀγγελούδι, Λυσόχαρτο, Φιόρο τοῦ Λεβάντε, Λευκάτας, Πανελλήνιο Ὄνειρο.—Ἀπὸ [20Ε] εἰς ἕναστον, καὶ [25Ε] στὴ Δόνα Κλάρα.

Η ΔΙΑΠΛΑΣΙΣ

Τὸ πρώτιστον καθῆκον τοῦ καλοῦ συνδρομητοῦ εἶναι ἡ ἔγκαιρος ἀνανέωσις τῆς συνδρομῆς του

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΣΥΝΙΣΤΑ ΤΗΝ "ΔΙΑΠΛΑΣΙΝ,, ΩΣ ΕΛΕΥΘΕΡΟΝ ΑΝΑΓΝΩΣΜΑ ΕΙΣ ΟΛΑ ΤΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Ἡ ἐγκύκλιος τοῦ κ. Ὑπουργοῦ.—Ἡ «Διάπλασις» εἶναι ὁ συνεργάτης τοῦ Διδασκάλου καὶ ὁ ἀχώριστος φίλος τῶν παιδιῶν. — Ἡ γνωμοδότησις τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Συμβουλίου. — Ὁ ἐκδότης τῆς «Διαπλάσεως» δικαιοῦται τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Ἔθνους.

Ἀριθ. Πρωτ. 20469. Ἀριθ. Ἐγκυκλ. 30.

Περίληψις

Περὶ συστάσεως ὡς ἐλευθέρου ἀναγνώσματος τοῦ περιοδικοῦ «Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων»

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Πρὸς τοὺς κ.κ. Γενικοὺς Ἐπιθεωρητὰς τῶν σχολείων, ἐπιθεωρητὰς τῶν δημ. σχολείων καὶ διευθυντὰς τῶν σχολείων Μέσης καὶ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως.

Ἔχοντες ὑπ' ὄψει τὸ ἄρθρον 10 τοῦ νόμου 5045 «περὶ σχολικῶν βιβλίων» καὶ τὴν περιλαμβανομένην εἰς τὸ ὑπ' ἀριθμὸν 158) 1-3-1932 πρακτικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου ἀπόφασιν τούτου, συνιστῶμεν θερμότατα ὅπως χρησιμοποιῆται ὡς ἐλεύθερον ἀνάγνωσμα τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς τε δημοτικῆς καὶ τῆς μέσης Ἐκπαιδεύσεως τὸ περιοδικὸν «Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων», ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παπαδοπούλου, δυνάμενον νὰ χρησιμεύσῃ ὡς συνεργάτης τρόπον τινὰ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀχώριστος φίλος τῶν παιδιών.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 11 Ἀπριλίου 1932.

Ὁ Ὑπουργὸς
Γ. ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ

ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ

ἐκ τῆς ὑπ' ἀριθμ. 158 πράξεως τῆς 1ης Μαρτίου 1932 τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου.

Λαβὸν ὑπ' ὄψει σχετικὴν εἰσήγησιν τοῦ ἐκ τῶν μελῶν του κ. Μ. Κουντουρᾶ, ἀποφασίζει νὰ παρακαλέσῃ τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον ὅπως εὐαρεστούμενον συστήσῃ ὡς Ἐλεύθερον Ἀνάγνωσμα τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων τῆς τε Δημοτικῆς καὶ τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως τὸ περιοδικὸν σύγγραμμα «Ἡ Διάπλασις τῶν Παίδων», ἐκδιδόμενον ἐν Ἀθήναις ὑπὸ τοῦ κ. Ν. Παπαδοπούλου Οἱ λόγοι ἐπὶ τῶν ὁποίων στηρίζει τὸ Συμβούλιον τὴν ὡς ἀνωτέρω ἀπόφασίν του, εἶναι οἱ ἀκόλουθοι. «Εἶναι γνωστὸν τὸ μέρος, τὸ ὁποῖον ἐπὶ πέντε καὶ πλέον δεκαετηρίδας ἔπαιξεν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν τῶν Ἑλληνοπαίδων, καὶ αἱ δημηρεσίαι γενικῶς, τὰς ὁποίας προσέφερεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν νεότητα ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων»

Τὸ παιδικὸν τοῦτο Περιοδικὸν κατὰ τὰ 53 ἤδη ἔτη τῆς ἐκδόσεώς του παριέλαβεν εἰς τοὺς τόμους αὐτοῦ καὶ ἐξακολουθεῖ ἀκόμη νὰ παρέχῃ εἰς τοὺς μικροὺς ἀναγνώστας του, ὅσα πνευματικὰ καὶ ἠθικὰ ἐφόδια προσπαθεῖ νὰ παράσχῃ εἰς αὐτοὺς ἡ οἰκογένεια καὶ τὸ σχολεῖον. Ἀλλ' ἡ ἀξία της «Διαπλάσεως τῶν Παίδων» δὲν ἔγκειται μόνον εἰς τὴν πλουσίαν καὶ ἀπὸ πάσης ἀπόψεως διδακτικὴν ὕλην, τὴν ὁποίαν παρεῖχεν εἰς τοὺς μικροὺς ἀναγνώστας της. Ἡ ἀξία της ἔγκειται καὶ εἰς τοὺς εὐφυεῖς τρόπους, μὲ τοὺς ὁποίους παρεῖχε τὴν ὕλην αὐτὴν καὶ οἱ ὁποῖοι διεπνέοντο ἀπὸ γνησίαν παιδαγωγικὴν πνοὴν καὶ θερμὴν μητρικὴν ἀγάπην.

Καὶ πράγματι, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ Ἑλληνικὸς λαὸς καὶ πολὺ περισσότερον οἱ μαθηταὶ ἐλάχιστα εἰλκύοντο ἀπὸ τὴν ἀνάγνωσιν κἀὶ τὸ βιβλίον, ἡ «Διάπλασις» εἵλκυσε περὶ ἑαυτὴν καὶ τὰς ἐκδόσεις της πλῆθη φανατικῶν ἀναγνωστῶν. οἱ ὁποῖοι δι' αὐτῆς ὡς διὰ χρυσῆς πύλης εἰσήγοντο βαθμηδὸν εἰς εὐρυτέρους κύκλους γνώσεων. Εἶναι γνωστὸν τὸ ζωηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ ἡ στοργὴ τῶν μικρῶν συνδρομητῶν πρὸς τὸ θερμὸν οἰκογενειακὸν περιβάλλον τῆς «Διαπλάσεως», ἡ ὁποία παρηκολούθει αὐτοὺς μέχρι τῆς ἀνδρικῆς των σχεδὸν ἡλικίας, διὰ νὰ συνεχισθῇ κατόπιν μετὰ τῆς αὐτῆς θερμότητος εἰς τὴν νέαν γενεάν. ***Ἀλλὰ καὶ ἀπὸ ἀπόψεως καθαρῶς μεθοδικῆς καὶ ἐκπαιδευτικῆς, ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων» προσφέρει πραγματικὰς ὑπηρεσίας εἰς τοὺς μικροὺς μαθητὰς καὶ γενικὰ εἰς τὴν Ἐκπαίδευσιν. Διότι εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ μέθοδοι τῆς ἐργασίας καὶ τοῦ σχολείου ἐστηρίζοντο σχεδὸν μόνον ἐπὶ τῆς παθητικῆς ἀπομνημονεύσεως. ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων», ἀκολουθοῦσε παροριμήσεις φωτεινῆς διαισθήσεως εἰσήγηγε τὸν μαθητικὸν κόσμον εἰς τρόπους ἐργασίας ἀγνώστους ἀκόμη εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ στηριζομένους ἐπὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς αὐτενεργείας καὶ πρὸ παντὸς τῆς ἀγάπης.*** Αἱ μέθοδοι τοῦ νέου σχολείου, ὅσον ἀφορᾷ τὰς ἐκθέσεις τουλάχιστον καὶ κάποιαν κοινοτικὴν καὶ ὁμαδικὴν ζωὴν τῶν παιδιῶν, εἶχον ἐμπειρικῶς πρὸ πολλοῦ ἐφαρμοσθεῖ ὑπὸ τῆς «Διαπλάσεως» καὶ τῶν μικρῶν της φίλων, οἱ ὁποῖοι εἰς τὸν πολὺ ἀγαπητὸν των κύκλον ἀλληλογράφουν, διηγωνίζοντο, ἠρεύνων, αὐτενέργουν καὶ ἐμάνθανον, πολλοὶ δὲ ἀπὸ αὐτοὺς ἤρχιζον ἐκεῖ τὰς μικρὰς των πτήσεις, διὰ νὰ τὰς συνεχίσουν ἀργότερα ἐπιτυχῶς εἰς πολὺ εὐρυτέρους ὁρίζοντας. Τὸ γεγονὸς δέ, ὅτι τὴν μέθοδον καὶ τὴν ζωὴν ταύτην τῆς «Διαπλάσεως» ἠκολούθησαν καὶ ἔχουν μιμηθῆ ὄχι μόνον ὅλα σχεδὸν τὰ παιδικὰ Περιοδικά. τὰ ὁποῖα κατὰ καιροὺς ἀνεφάνησαν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ διδάσκαλοι καὶ πολλοὶ συγγραφεῖς Ἀναγνωστικῶν τοῦ δημοτικοῦ σχολείου, μαρτυρεῖ τὴν ἀξίαν τοῦ ἔργου της καὶ τὴν λαμπρὰν της ἐπιτυχίαν, τὴν ὁποίαν ἄλλως βεβαιώνει καὶ ἡ μακρὰ ζωή της.

Δι' ὅλους τούτους τοὺς λόγους ***ἡ «Διάπλασις τῶν Παίδων» δύναται νὰ χαρακτηρισθῇ ὡς εἷς τῶν λαμπροτέρων παιδαγωγῶν τῆς νεοελληνικῆς νεολαίας, ὁ δὲ ἐνδότης αὐτῆς. ὁ ὁποῖος ἀφιέρωσε ὅλην του τὴν ζωὴν εἰς τὸ ἔργον τοῦτο, δικαιοῦται τῆς εὐγνωμοσύνης καὶ τῆς Ἐκπαιδεύσεως καὶ τοῦ Ἔθνους.*** Καὶ διὰ τοὺς λόγους τούτους ἀκριβῶς νομίζει τὸ Συμβούλιον, ὅτι τὸ Σὸν Ὑπουργεῖον πρέπει ὄχι μόνον θερμότατα νὰ συστήσῃ αὐτὴν εἰς ὅλα τὰ σχολεῖα ὡς ἀναγνώστην τρόπον τινὰ τοῦ διδασκάλου καὶ ἀχώριστον φίλον τῶν παιδιῶν. ***ἀλλὰ καὶ νὰ μείνῃ αὐτὴν ἠθικῶς καὶ ὑλικῶς κατὰ τρόπον, τὸν ὁποῖον τοῦτο ἤθελε νομίσῃ κατάλληλον.***

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
Δ. Ι. Λάμψας

ΤΑ ΜΕΛΗ
Μ. Κουντουρᾶς
Δ. Σουχλέρης
Π. Παϊδούσης
Μ. Ἀμαριώτου

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ «ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ἀθῆναι, 42 ὁδὸς Εὐριπίδου, τὴν 19 Ἀπριλίου 1932

ΔΗΜΟΣΙΕΥΩ σήμερα τὴ συστατικὴ ἐγκύκλιο τοῦ Ὑπουργείου καθὼς καὶ τὴν ἔκθεση τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου. Πρώτη φορὰ συσταίνεται τόσο θερμὰ στὰ Σχολεῖα τοῦ Κράτους περιοδικὸ ἢ βιβλίο. Κι' εἶμαι γεμάτη χαρὰ, ὑπερηφάνεια κι' εὐγνωμοσύνη γιὰ τὰ τόσο τιμητικὰ λόγια τῶν ἐπισήμων κριτῶν. Ἐλπίζω τώρα ὅτι θὰ τὰ προσέξουν ὅπως πρέπει καὶ θὰ κάμουν τὸ χρέος τους καὶ οἱ κ.κ. Ἐπιθεωρηταί, Διευθυνταὶ τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, Γυμνασιάρχαι, Λυκειάρχαι, Διευθύντριαι Παρθεναγωγείων κτλ. Ἀλλὰ σ' αὐτὸ μπορεῖτε νὰ τοὺς βοηθήσετε καὶ σεῖς, δίνοντας τους νὰ διαβάσουν σ' αὐτὸ τὸ φυλλάδιο τὴν ἔκθεση τοῦ Συμβουλίου (γιατὶ τὴν ἐγκύκλιο θὰ τὴ λάβουν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο). Κι' ἀκόμα νὰ τοὺς δώσετε τίς ἀναγκαῖες πληροφορίες, ποὺ οὔτε ἡ ἐγκύκλιος, οὔτε ἡ ἔκθεση τίς ἔχει, δηλαδὴ τοὺς ὅρους τῆς συνδρομῆς, τὴν τιμὴ τῶν παλαιῶν μου τόμων, τὴ διεύθυνσή μου κτλ. Ἀλλὰ καὶ στοὺς συμμαθητές σας καὶ στίς συμμαθήτριες πρέπει νὰ δείξετε τὸ σημερινὸ φυλλάδιο. Θάχῃ βέβαια καλὸ ἀποτέλεσμα καὶ θὰ βοηθήσῃ πολὺ τὸ ξεσπάθωμά σας. Δὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ σᾶς πῶ περισσότερα. Ἡ ἀγάπη σας θὰ σᾶς δδηγήσῃ νὰ κάμετε ὅ,τι πρέπει καὶ σ' αὐτὴ τὴν περίσταση.

Λίγο τόπο ἔχω σήμερα γι' ἀπαντήσεις, ἐνῷ τὰ γράμματα εἶναι πολλά. Γι' αὐτὸ δὲν θὰπαντήσω παρὰ σ' ὅσα μπορέσω, καὶ τάλλα θὰ τἀρίσω γιὰ τὸ ἐρχόμενο.

Αὐτὴ τὴ φορὰ, ***Περιπλοκάς***, τὸ διάβασα πρὶν τὸ... χάσω. Τὸ θέμα, γιὰ πασχαλιάτικο διήγημα. εἶναι πραγματικὰ πολὺ καλό. Ἀλλὰ μοῦ φάνηκε πεζὰ καὶ ξερὰ γραμμένο—περίεργο γιὰ ποιητή· καὶ τὸ βρῆκα ἀκόμα πιὸ ἀπλωμένο ἀπ' ὅ,τι ταίριαζε. Θὰ τὸ ἤθελα πιὸ γοργό, μὲ περισσότερη δροσιὰ καὶ χάρη.

Βρυσούλα, ἀφοῦ στὰ ἑλληνικὰ καὶ στὰ μαθηματικὰ, ποὺ εἶναι τὰ δυσκολώτερα, ἔχεις 10 καὶ 9, δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία πὼς θὰ πάρῃς ἐνδεικτικὸ μὲ ἄριστα. Ὤ, πόσα ἀνθισμένα δέντρα θἄχετε κεῖ-πάρα, ἀφοῦ ὅταν ὁ κακὸς ἀκεῖνος ἀέρας ἔπαιρνε τὰ πέταλά τους, ἔμοιαζε σὰ νὰ χιονίζῃ, κι' ὕστερα ποὺ ἔπεφταν, σχηματιζόταν κάτω σὰν ἐν' ἄσπρο σεντόνι!.. Ὡραῖο καὶ τάλλο σου γραμματάκι.

Κι' ἀπὸ σένα, ***Χωρὶς Φτερά***, ἔχω μπροστά μου δυὸ γραμματάκια ποὺ μοῦ ἄρεσαν πολὺ· καὶ μάλιστα τὸ πρῶτο ποὺ εἶναι ἕνας ὕμνος στὴν ἄνοιξη... Θὰ πῶ στὴ ***Χλόη*** ὅτι δὲν σοῦ ἀπήντησε κι' ἀνησυχεῖς μὴν εἶναι ἄρρωστη. Καὶ θὰ διαβιβάσω τὰ συγχαρητήριά σου στὴν ***Παγασαία*** καὶ στὴν ***Περιπλοκάδα*** γιὰ τὰ τελειωτάτα τους κομμάτια.

Ἡ χαρά σου, ***Ἐρείκη***, ἦταν βέβαια τόσο μεγαλύτερη, ὅσο δὲν περίμενες ποτὲ αὐτὸ τὸ Α' Βραβεῖο, καὶ στὴν ἀρχὴ μάλιστα τὸ πῆρες — πῶς γέλασα! — γιὰ... τυπογραφικὸ λάθος. «Τετραδιάκια» στὶς Μ. Ἀγγελίες ἐννοοῦν τὰ Μικρὰ Μυστικά. Ναί, μπορεῖς νὰ στέλνῃς τὰ δικά σου στὴ διεύθυνση ἐκείνων ποὺ ζητοῦν ἀνταλλαγή, καὶ νὰ τοὺς δίνῃς τὴ διεύθυνσή σου γιὰ τὴν ἀνταπόδοση. Παράταση τῆς προθεσμίας δὲν μπορῶ νὰ δώσω· ἐπειδὴ ὅμως ἐσὺ εἶσαι μακριά, θὰ δεχθῶ τὴ Συλλογή σου καὶ λίγες ἡμέρες μετὰ τὴν προθεσμία.

Σοῦ ἔστειλα γιὰ τὰ: Βραβεῖα σου 4 φακέλλους χαρτὶ λύσεων.

Ἔχεις δίκιο, ***Ναΐς***, θυμοῦμαι κι' ἐγὼ πὼς ἄργησα πάρα πολὺ νὰπαντήσω σὲ κάποια γράμματα, δικά σου καὶ τῆς ἀδελφῆς σου, ἀλλὰ κατὰ τύχη. Τὰ εἶχα δώσει ἤδη γιὰ νὰ ἐκτελεσθοῦν οἱ παραγγελίες τους — κι' εἶδες ὅτι ἐξετελέσθησαν ἐγκαίρως — καὶ ξέχασαν νὰ μοῦ τὰ ἐπιστρέφουν γιὰ νὰπαντήσω. Ὕστερα βρέθηκαν μέσα στὸ βιβλίο τῶν παραγγελιῶν. Ἔννοεῖς, σ' ἕνα γραφεῖο ποὺ ἔχει καθεμέρα τόσα γράμματα, τόσες παραγγελίες, δὲν μπορεῖ νὰ μὴ συμβαίνῃ κάπου-κάπου κανένα λάθος. Μὴν παρεξηγῆτε λοιπὸν καὶ μὴ μοῦ θυμώνετε. Περμένω ἐκείνη τὴ φωτογραφία.

Ἀγραφιώτικη Φτέρη, μ' εὐχαρίστησή διάβασα αὐτὸ τὸ περιστατικὸ στὸ σχολεῖο σας, ποὺ μοῦ ἔδειξε πόσο μεγαπᾶτε ἐκεῖ ὅλες σας. Χάρηκα ἐπίσης ποὺ γνωρίστηκες μὲ τὴν καλή μας ***Λιάνα***, καὶ ποὺ στὸ «Θεῖον Ὄνειρο» γελοῦσες «ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὥς τὸ τέλος, γιατ' ἦταν τρέλλα, κι' ἡ ὑπόθεση θαυμασία καὶ τὸ παίξιμο ἔξοχο».

Μαραμένο Λουλούδι, ἔχω μπροστά μου ἕνα πολὺ πολὺ σοῦ γράμμα. Δὲν σοῦ ἀπάντησα ἀμέσως, γιατὶ ἄργησα νὰ ἐξαργυρώσω τὸ τσὲκ ποὺ εἶχε μέσα. Σ' εὐχαριστῶ γιὰ τὰ καλὰ λόγια. Τώρα πιὰ ὁ ***Ντάβυ*** καὶ τὸ ***Σεφτέρι*** θὰ σοῦ ἔχουν ἀπαντήσει. Γιὰ τὸ ***Β. Φ.*** ὅμως δὲν ξέρω, γιατὶ φέτος δὲν εἶναι συνδρομητής. Ἐξετέλεσα καὶ τὶς παραγγελίες τοῦ νεώτερου γράμματός σου. Εὐχαριστῶ γιὰ ὅλα. Μπορεῖς νὰ μοῦ γράψῃς ἐλεύθερα, ὅσο συχνὰ θέλεις.

Καὶ σύ, ***Παπαρούνα***, καθόλου «δὲν μὲ ζαλίζεις μὲ τὴ φλυαρία σου». Μὰ τί φόβοι εἶναι αὐτοὶ ποὺ σᾶς πιάνουν; Ἐγὼ νἄχω τόση χαρὰ ὅταν παίρνω γράμμα σας, καὶ σεῖς νὰ φοβᾶσθε μὴ μὲ ζαλίζετε καὶ μὴ μ' ἐνοχλῆτε;... Ὄχι, στὴν ἐξέλεγξη τῶν Λύσεων δὲν λαβαίνω· ὑπ' ὄψει καὶ τὸ εἶδος τῆς Ἀσκήσεως· τίς μετρῶ ἁπλῶς· κι' ὁ ἀριθμός τους δίνει τὴ θέση του — ἢ τὸ βαθμό του ὅπως λές — στὸν διαγωνιζόμενο.

Σ' εὐχαριστῶ, ***Παγασαία***, ποὺ θυμάσες τὸν ὕπνο σου γιὰ νὰ μοῦ γράψῃς... Στὴν ἀπορία σου ἀπαντῶ: στὸ σχολεῖο πρέπει νὰ μαθαίνῃ κανεὶς ἀπ' ὅλα, γιατὶ δὲν ξέρει ποιὸ θὰ τοῦ χρειασθῇ καὶ ποιὸ δὲν θὰ τοῦ χρειασθῇ κατόπιν. Ἔπειτα, ὅλα χρειάζονται γιὰ τὴ γενικὴ μόρφωση ποὺ πρέπει νἀποκτήσῃ κανεὶς πρὶν εἰδικευθῇ σὲ κάτι. Ἔτσι καὶ σὺ πρέπει νὰ μαθαίνῃς καὶ τὰ Μαθηματικά κι' ἂς μὴν τοὺς βρίσκεις τώρα χρησιμότητα. Ἔε, βέβαια, ἀφοῦ σ' αὐτὰ εἶσαι «ξεροκέφαλη», καὶ δὲν τὰ πολυκαταλαβαίνεις καὶ δὲν ἀγαπᾶς, δὲν μπορεῖς νὰ πηγαίνῃς γι' ἄριστα. Πάντα ὅμως ἕνα 7 ἢ 8 πρέπει νὰ τόχῃς.

ΕΓΚΡΙΣΕΙΣ ΨΕΥΔΩΝΥΜΩΝ

Κανένα ψευδώνυμο δὲν ἐγκρίνεται, οὔτε ἐκανεώνεται, ἂν δὲν συνοδεύεται ἀπὸ τὸ δικαίωμα, δρ. 10.— Τὰ ἐγκρινόμενα ἢ ἀνανεούμενα ἰσχύουν ἀς τὴν 30 Νοεμβρίου 1932. Ὅσα συνοδεύονται ἀπὸ Α, ἀνήκουν σὲ ἀγόρια καὶ ὅσα ἀπὸ Κ, σὲ κορίτσια.

Νέα Ψευδώνυμα: Μικρὸς Γόης, ἀ. (ΦΣ). Μικρὴ Πετταλουδίτσα, κ. (ΕΑ). Διάνα, κ. (ΚΖ). Κρητικόπουλο, ἀ.(ΚΙ). Γλυκειὰ Παρηγοριά, κ. (ΕΜ).

Ἡ Διάπλασις ἀσπάζεται τοὺς φίλους της: ***Ἀετιδέα*** (ἡ νηστεία δὲν ἔχει σχέση μὲ τὴν... ὑπαρξη Θεοῦ· μπορεῖς νὰ πιστεύῃς ὅσο θέλεις, ἀλλὰ νὰ τρῶς ὅ,τι σοῦ δίνουν οἱ γονεῖς σου· μήπως κι' ἐκεῖνοι δὲν πιστεύουν; ξέρουν ὅμως καὶ πόσα πρέπει νὰ νηστέψῃ τὸ παιδί τους· εἶναι ἀστεῖο νὰ νομίζῃς πὼς ἔρχονται σὲ σύγκρουση οἱ γονεῖς σου μὲ τὸ Θεό, γιὰ ζήτημα νηστείας!) ***Νικηφόρον Οὐρανὸν*** (σὲ ὡραῖα πράγματα πῆγες αὐτὸν τὸν καιρό: στὴν ἑορτὴ γιὰ τὸν Γκαῖτε στὸν «Παρνασσό», στὸ Ἐθνικὸ Θέατρο ὅπου εἶδες ὅλες τίς παραστάσεις· ἔτσι μπράβο, ὅταν εὐκαιρῇς νὰ μοῦ γράψῃς·) ***Νυφούλαν τ' Οὐρανοῦ*** (τὰ ἔλαβα ὅλα, ἡσύχασε·) ***Μηλολόνθην*** (ἐννοῶ: ἀφοῦ τώρα ἐργάζεσαι τὴν ἡμέρα καὶ τὸ βράδυ μελετᾷς πανεπιστημιακὰ μαθήματα, δὲν μπορεῖς νὰ μοῦ γράψῃς τόσο συχνὰ ὅσο ἄλλοτε ποὺ ἤσουν μόνο μαθητής· δηλαδὴ πάλι καλά, ἀφοῦ σκοπεύεις νὰ λαβαίνῃς μέρος καὶ σ' ὅλους τοὺς Διαγωνισμούς· ὡστόσο, τὰ γράμματά σου μοῦ κάνουν πάντα μεγάλη εὐχαρίστηση·) ***Μεγάλην Ἑλλάδα*** (ἔστειλα 2 φυλλάδια καὶ 4 τετράδια· ἀ κ. Ξ.: πρόφτασε καὶ τὸ διόρθωσε κεῖνο ποὺ τοῦ σημειώνεις· ναί, εἶδες τί ὡραῖα ποὺ φαντάζουν τὰ ζωηνθινὰ τοπία στὴν ταινία τῆς «Ἀτλάντας Βιολάντη»;) ***Ροδόγειην*** (ἀ, ὅταν στέλνῃς κομμάτι γιὰ τὴ Σελίδα, πρέπει νἀχῃς ὑπομονή, γιατὶ τὰ διαβάζω μὲ τὴ σειρά τους κι' ἀργεῖ ἡ σειρὰ τοῦ καθενός· ἡ μεγάλη αὐτὴ ζέστη δὲν ἦταν κανονική, καὶ γι' αὐτό, εἶδες, ξαναβρόσισε ὁ κ. Ξ. σ' εὐχαριστεῖ·) ***Φιόρο τοῦ Λεβάντε*** (καθὼς εἶπα καὶ στὴ ***Λορέττα***, θὰ τὸ πάρῃς μετὰ τὸ Πάσχα, γιατὶ εἶναι ἀκόμη μικρό· σοῦ τὸ φυλάω, ἐννοεῖ σου·) ***Λευκάταν*** (ἡ μίμηση δὲν ἀπαγορεύεται· κι' ὅταν μὲν εἶναι θεληματική, τὸ σημειώνει κανείς, ὅταν ὅμως εἶναι ἄθελη—φυσικὰ— δὲν τὸ σημειώνει ἐπειδὴ δὲν τὸ ξέρει· ἐσὺ λοιπὸν εἶσαι ἐν τάξει· ἀλλὰ τὸ διήγημά σου, ἐκτὸς ποὺ θύμιζε ἕν' ἄλλο, δὲν ἦταν καλὸ αὐτὸ καθ' ἑαυτό· καὶ σοῦ εἶπα τί ἤθελε ἀκόμα γιὰ νὰ γίνῃ· ὥστε... περμένω ἄλλο·) ***Γιούλην Ἄνθην*** (ἔλαβα ὑπ' ὄψει αὐτὰ ποὺ μοῦ γράφεις στὸ μεγάλο σου γράμμα· παραπάνω δίνω τὴ διεύθυνση ποὺ ζητᾷς· τὰ ἔλαβα ὅλα·) ***«Ἕνωση Συνδρομητῶν»*** (χαίρω πολὺ γιὰ τὴν ἵδρυση κι' εὔχομαι τὰ βέλτιστα· θὰ ἔρχαμαι καὶ γιὰ τὴ γιορτή σας ποὺ θὰ παίξετε τὸ «Γαλάζιο Πουλί», ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν μοῦ ἔμεινε τόπος· στὸ ἐρχόμενο πρέπει νὰ βάλετε πιὰ μιὰ Μικρὴ Ἀγγελία·) ***Νέαν Ἑλλάδα*** (ἔλαβα καὶ τὰ δύο συστημένα γράμματά σου καὶ σοῦ ἔστειλα τὰ παραγγελθέντα· ἔχω στὴ διάθεσή σου ἀκόμη τὸν Μῦρον·) ***Ἀετὸν*** ("Οδηγεῖν ἔστειλα· ναί, στὸν Ἀνάνια μπορεῖς νὰ στείλῃς τἀνέκδοτα ποὺ ξέρεις, κι' ὅσα τοῦ ἀρέσουν, θὰ τὰ διηγηθῇ ἐκ μέρους σου στὰ παιδιά, ὅπως ἔκαμε καὶ μὲ ἄλλα ποὺ τοῦ ἔστειλαν κατὰ καιρούς·) ***Ἐρνάνην*** (ἔλαβα τὴ διάλεξή σου καὶ θὰ πῶ γι' αὐτὴν στὸ ἐρχόμενο, γιατὶ σήμερα δὲν ἔχω πιὰ τόπο·) ***Ζαπουνόφουσκαν*** (ἔλαβα καὶ δυὸ ἄλλες φωτογραφίες καὶ θὰ τίς δημοσιεύσω ὅλες στὸ ἐρχόμενο· ναί, αὐτὸ εἶναι, περίμεναν ὅλοι, ὅπως καὶ σύ, νὰ κάμουν ἀνοιξιάτικες· στὴ δ. Κ. γράψε ἀπ' εὐθείας μὲ τὴ διεύθυνση ποὺ δίδω παραπάνω·) ***Φάουστ*** καὶ ***Μαργαρίταν τοῦ Φάουστ*** (βαθιὰ συγκίνησε τὸν κ. Φαίδωνα ἡ κάρτα σας καὶ σᾶς εὐχαριστεῖ πολὺ ἀληθεια, αὐτὸ τὸ χρόνο εἶδε δυὸ ἀπὸ τίς πιὸ εὐτυχισμένες ἡμέρες τῆς ζωῆς του·) ***Ἀνθισμένην Λεμονιὰν*** (ἔστειλα· πολὺ ὡραῖα μοῦ ἐκθέτεις τὶς ἐντυπώσεις σου ἀπὸ τὸ ρεσιτὰλ ἀπαγγελίας τῆς κυρίας Τερρέντιο·) ***Ἀρεσοῦσαν*** (ἔλαβα· ἀλλὰ γιατὶ δυὸ μαζί; ἕνα μόνο ἔπρεπε·) ***Δικηγορίναν*** (θὰ τὸ πῶ στὸ ἐρχόμενο·) ***Ἄγνην*** (τόσες ἡμέρες ἄρρωστη, παιδί μου; λυπήθηκα πολύ, ἀλλὰ ἐλπίζω

νὰ εἶσαι τώρα ἐντελῶς καλά') *Χρυσόθεμιν* κτλ. κτλ.

Εἰς ὅσας ἐπιστολὰς ἔλαβα μετὰ τὴν *12 Ἀπριλίου*, θὰ ἀπαντήσω στὸ ἐρχόμενο.

ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑΙ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ *τοῦ 259ου Διαγωνισμοῦ Λύσεων.* Αἱ λύσεις τοῦ φυλλαδίου τούτου εἶναι δεκταὶ μέχρι τῆς 23 Ἰουνίου.

279. Λεξίγριφος

Μέταλλο κι' ὅποιο βιβλίο
Τόνα *δίπλα στάλλο βάζω*
Καὶ τῆς Ἐκκλησίας πατέρα
Ἅγιο σοῦ παρουσιάζω.

Ἀρτανιάν

280. Συλλαβόγριφος

Κρώζει πρῶτα τὸ κοράκι,
Ὁ δικός σου ἀκολουθεῖ
Κὰι προβάλλει σὲ λιγάκι
Στρατηγοῦ ρωμαίου μορφή.

Νυφούλα τ' Οὐρανοῦ

281. Στοιχειόγριφος-Μεταγραμματισμὸς

Στὴν Εὔβοια εἶναι κόλη
Γνωστή, μὰ τὸ κεφάλι
Ἐγὼ τῆς κόβω πρῶτα,
Κι' ἀπὸ τὴν τάξη μου ὅλη
Ὁ πιὸ καλὸς προβάλλει,
Μόνο . . . πού θέλει γιώτα.

Γεώργιος Ι. Ἀραχωβίτης

282. Αἴνιγμα

Μπορεῖς νὰ παίξῃς τὸ ἀρσενικό μου
Ὄργανο εἶναι —
Καὶ μέσα, ἂν θέλῃς, στὸ θηλυκό μου.
Σὺ τώρα κρίνε.

Ρωμαντικὴ Βασιλοπούλα

283. Ἐσχάρα

* * * * * * * Ὁριζοντίως ἄνω, νῆσος τοῦ Αἰγαίου· κάτω, εἶδος καλογήρου· καθέτως, δεξιὰ ὅρος τῆς Ἑλλάδος, ἀριστερά, χρονικὴ μονάς, εἰς τὸ μέσον φαινόμενον, συνήθως ἐπὶ ἡφαιστείου.

Παγασαία

284. Ἀριθμητικὴ διὰ λέξεων

Ἐπίθετον—ἀναφορικὴ ἀντωνυμία = νηματοειδὲς + [Υἱὸς τοῦ Πριάμου—μέλος=] νότα + [Νῆσος—νῆσος =] ἄλλη νότα + [πτηνὸν—χρονικὴ μονάς] = φωνῆεν.

Ἄθροισμα ὑπολοίπων: Κράτος τῆς Εὐρώπης.

Πέτρος Μιχαηλίδης

285-289. Μαγικὴ Νῆσος

Τῇ ἀνταλλαγῇ ἑνὸς γράμματος ἑκάστης τῶν κάτωθι λέξεων διὰ μιᾶς νήσου τοῦ Αἰγαίου, πάντοτε τῆς αὐτῆς, νὰ σχηματισθοῦν ἄνευ ἀναγραμματισμοῦ ἄλλαι τόσαι λέξεις:

ἄρκτος, ἄγω, ὄπου, θεά, γάρ.

Νέα Ἑλλὰς

290. Ποικίλη Ἀκροστιχὶς

Τὸ πρῶτον γράμμα τῆς πρώτης τῶν κάτωθι ζητουμένων λέξεων, τὸ δεύτερον τῆς δευτέρας, τὸ τρίτον τῆς τρίτης καὶ καθεξῆς, ἀποτελοῦν ἀρχαῖον γνωστότατον βασιλέα.

1, Ἀπόστολος· 2, Στοιχεῖον τῆς φύσεως· 3, Νῆσος τοῦ Ἰονίου· 4, Ἀμφίβιον κοινότατον· 5, Βασιλεὺς τοῦ Ἄργους· 6, Μέγας ἐπικὸς ποιητής.

Αἴγλη

291. Ἐλλιποσύμφωνον

κη - σια - σο - νεου

Δάκρυ τῆς Μοναξιᾶς

292. Γρῖφος

ε
ε ε
Μάϊος τίς ;
ε ε
ε

Ντάλια

Διὰ τοὺς Γαλλομαθεῖς

293. Devinette

Qu' est-ce qui s'allonge et se raccourcit en même temps ?

Δανάη

ΛΥΣΕΙΣ

τῶν Πνευμ. Ἀσκήσεων τοῦ φύλλου 6

64. Πανήγυρις (πᾶ, νῆ, γύρις.)— 65. Ἑπτὰ-λεπτά.— 66. Παῦλος-δαυλός.— 67 Ἅγις-σιγά.—68.

ΒΙΒΛΙΟΝ
ΙΑΣΥ
ΒΑΡΥΤΗΣ
ΛΥΟΤ
ΙΣΤΟΡΙΑ
ΟΗΙΖ
ΝΥΣΤΑΖΩ

69. ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ (ἔνοχος, Ρῆνος, σορός, ὄρνεον, νόσος, ἦχος.) — 70-74. Διὰ ταῦ Τ: *κρότος, Τῆλος, σκότος, κῆτος, ἀτμός.*—75. ΕΚΑΒΗΛΑΙΟΣ ('Ελλάς, ΚΑτων, ΑΙμος. ΒΟρέας, 'ΗΣαΐας.)— 76. Ἔχουσι τὴν γνῶσιν οἱ φύλακες.— 77. *Πίστις καὶ Πατρὶς* (π' εἰς τίς, κεπα τρίς.)

ΜΙΚΡΑΙ ΑΓΓΕΛΙΑΙ

Διὰ 1 ἕως 10 τὸ πολὺ λέξεις μὲ ἁπλὰ στοιχεῖα δρ. **6**, τὸ ἐλάχιστον τίμημα. Πέραν τῶν **10** λέξεων **60** λεπτὰ ἡ λέξις μὲ παχεῖα δὲ στοιχεῖα δρ. **1** καὶ μὲ κεφαλαῖα δρ. **1,50**. Ὁ χωριστὸς στίχος δρ. **5**. Οἱ μὴ συνδρομηταὶ πληρώνουν τὰ διπλᾶ. Ἡ προπληρωμὴ εἶναι ἀναπαράκλητη.

[ΑΒ'—200]

Μεγάλη χαρὰ θὰ μοῦ προξενοῦσε ἕνα γραμματάκι ἀπὸ ὅλες-ους. Δ/σις: Γεώργιον Εὐαγγέλου Καλαμπαλίκην, Χαλκίδα, διὰ: ***Μαῦρον Ἀετὸν***

[ΑΒ'—201]

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ. Βραβεύω 1) Κορφιατοπούλα, 2) Μίκυ Μάους. Βραβεῖα ἐστάλησαν. ***Γιόλα***

[ΑΒ'—202]

Εὐχαριστῶ πολύ, «κ. Δ.». Εὐτυχῶς ποὺ ἦταν περαστικό. Μὰ πῶς τὸ μάθατε; μήπως . . . ***Μῦρον τῆς Ἄνδρου***

[ΑΒ'—203]

Μὲ πολλὴ χαρὰ θὰ περίμενα ἕνα τετραδιάκι ἀπὸ Διαπλασοπούλες ἄνω τῶν 16 ἐτῶν. Γράψατε: Εὐάγγελον Παπαστεργίου, Βόλον, γιά:

Γλυκειὰ Βολιωτοπούλα

[ΑΒ'—204]

Ἀλληλογραφῶ μὲ ὅλους-ες, μέχρι 16 ἐτῶν, ἀπαντῶ ἀμέσως. Δ/σις: κ. Γεώργιον Σωτηριάδην, Δικαστήν, διὰ ***Μικρὸν Γόην***, Κτῆμα Πάφου (Cyprus).

Μικρὸς Γόης

[ΑΒ'—205]

Μικρούλα Τραλαλά, Ἀγγελοῦδι, ἀνταλλάσσουμε Μ. Μυστικά; Δ/σις: Μ. Παππᾶ, Ἡφαιστίου 187, Πειραιᾶ.

Ἑκάτη

[ΑΒ'—206]

Ἀλληλογραφῶ, ἀνταλλάσσω Μ. Μυστικὰ καὶ ἠθοποιοὺς μὲ Διαπλασοπούλες κάτω τῶν 15 ἐτῶν. Δ/σις: Ἀνίδα Χρυσάνθην Λουκάκη, ὁδὸς Δαμασκηνοῦ, Κόρινθον.

Λυγαριὰ

[ΑΒ'—207]

Ἀρετοῦσα, *Ταρζάν*, κλπ. Ἀφοῦ ξέρετε τόσα, ξέρετε ξέλπίζω καὶ τὄνομα. Ἀποκαλύψατε λοιπόν, ἂν σοβαρεύεσθε!

ΤΡΙΣΚΑΤΑΡΑΤΟΥ

[ΑΒ'—208]

«Ο ΒΑΤΡΑΧΟΙ» στὴν ἀγαπητή τους *Αἰλα Καρακάλου* γιὰ τοὺς ἀρραβῶνες τῆς στέλλουνε ὁλόθερμες εὐχὲς μὲ τὰ συγχαρητήριά τους.

[ΑΒ'—209]

Ἀλληλογραφῶ καὶ ἀνταλλάσσω κάρτες μὲ διαπλασόπουλα-ες 13 ἐτῶν. Α. Ἰωαννίδου Ἄλμπερ, Ἡράκλειον.

Κρητικόπουλο

[ΑΒ'—210]

Ἀνταλλάσσουμε τετραδιάκια μὲ μεγάλα Διαπλασόπουλα-ες. Στεῖλτε: Μαρίκα Δ. Γεωργίτσα, Μητροπόλεως 73, Θεσσαλονίκη.

Ξεπεσμένος Λόρδος, Ξεπεσμένη Λαίδη

[ΑΒ'—211]

ΗΕΝΩΣΙΣ ΣΥΝΑΡΟΜΗΤΩΝ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ Εὐρίσκεται στὴν εὐχάριστη θέση, νὰ προσκαλέσῃ τὰ Διαπλασόπουλα στὴ μεγάλη γιορτὴ ποὺ διοργανώνει στὸ *Salon Vertige* (δῆν Μαΐου). Τὴν γιορτὴ μας θὰ τιμήσουν μὲ τὴν παρουσία τους: ὁ κύριος ***Ξενόπουλος*** κι' ἡ Ἀνίς ***Καρακάλου***. Στὸ πλουσιώτατο πρόγραμμα συμπεριλαμβάνεται μεταξὺ ἄλλων καὶ τὸ ***«Γαλάζιο Πουλί»*** (Ἀνίδος Καρακάλου).

Εἰσιτήρια (Δραχμὲς 15) τὴν ἴδια μέρα στὸ *Vertige*, Ἀκαδημίας 49.

[ΑΒ'—212]

ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΕΣΠΕΡΑΝΤΟ»

ΠΡΟΣΟΧΗ! *2 Μαΐου: Α'. Μεγάλη Διαπλασιακὴ ἑορτὴ τῆς «Ἐσπεράντο»* ὥρα 4 μ.μ. Οἰκία Κανταρτζόγλου.

Πρόγραμμα: Πανηγυρικός, Κωμωδίαι, Ἀπαγγελίαι, Χορός, Παιγνίδια, Ἀτραξιὸν κλπ. Εἴσοδος ἐλευθέρα στὰ ***Διαπλασόπουλα***.

Ἀποτελέσματα Διαγωνισμοῦ: Λάβαμε 32 ἀπαντήσεις. Στείλαντας δπερευχαριστοῦμε. Βραβεύουμε: ***Σουρρῆς*** Δ/ση; ***Ἔξυπνο Κυπριωτάκι.***

Β'. Διαγωνισμός: Τοπεῖα (ἄγραφα). Προθεσμία Δίμηνη. Συμμετοχὴ τετράδραχμη. Βραβεῖα: ***Μελανοδοχεῖο σολυτελείας, Κυνῆγι Ἀεροπλίδου, Κουδουλοφόρος αὐτόματος καὶ 7 διάφορα βιβλία.*** Εὐγενικὰ Διαπλασόπουλα, νὰ ἐλπίζουμε στὴν ὑποστήριξή σας; Περιμένουμε ἀπὸ Συλλόγους. Ἐξώφυλλα ἀπὸ «Βατράχους». Δ/ση: (ΑΒ'—99).

Ἀντιπρόσωποι: Τσαγκαράδες Βόλου: ***Χωρὶς Φτερά, Χαλιμᾶ.***

ΤΟΜΟΙ
ΤΗΣ ΔΙΑΠΛΑΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΑΙΔΩΝ

Τῆς *Α' Περιόδου* (1879 – 1893) ἀπὸ τοὺς ἐκδοθέντας 24 τόμους ὑπάρχουν ἀκόμη μόνον οἱ ἑξῆς τρεῖς: 7ος, 14ος, καὶ 18ος. Ἕκαστος τόμος δρχ. ***25***, ταχυδρομικῶς δὲ ἀποστελλόμενος δρχ. ***28,50*** διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν καὶ δρχ. ***35*** διὰ τὸ Ἐξωτερικόν.

Τῆς *Β' Περιόδου* (1894—1931), ὑπάρχουν ὅλοι οἱ ἐκδοθέντες τόμοι, 38 ἐν ὅλῳ. Ἐκ τούτων, οἱ μὲν Τόμοι τῶν ἐτῶν 1894 - 1928 τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***80*** καὶ ραμμένος δρ. ***85***. Οἱ δὲ *Τόμοι τοῦ 1929, 1930 καὶ 1931* τιμῶνται ἕκαστος ἄρραφος δρ. ***110*** καὶ ραμμένος δρ. ***115***.

Ταχυδρομικὰ τέλη ἑκάστου τόμου προσθετέα εἰς τὰς ἄνω τιμάς: Διὰ τὸ Ἐσωτερικὸν δρχ. ***5*** ὁ ἄρραφος καὶ δρχ. ***15*** ὁ ραμμένος, διὰ δὲ τὸ Ἐξωτερικὸν δρχ. ***23*** εἴτε ἄρραφος εἴτε ραμμένος.

Τύποις ΣΕΡΓΙΑΔΟΥ, Γεωργίου Σταύρου 10, Ἀθῆναι